

DIARIO DE SESIÓNS DO PARLAMENTO DE GALICIA

Número 4

VI lexislatura

Serie Pleno

Sesión plenaria 5 de decembro de 2001

Presidencia do Excmo. Sr. D. José María García Leira

ORDE DO DÍA (continuación.)

Punto único.- Proposta de candidato a presidente da Xunta de Galicia, presentación do seu programa de goberno e elección, de conformidade co disposto no artigo 15.3 do Estatuto de autonomía de Galicia.

SUMARIO

Ábrese a sesión ás doce e tres minutos da mañá.

Proposta de candidato a presidente da Xunta de Galicia, presentación do seu programa de goberno e elección, de conformidade co disposto no artigo 15.3 do Estatuto de autonomía de Galicia. (Punto único da orde do día.) (Continuación.)

O señor presidente explica o procedemento que hai que seguir para o desenvolvemento do debate, de conformidade co acordo da Mesa-Xunta de Portavoces. (Páx. 55.)

Intervención de grupos parlamentarios: Sr. Pérez Touriño (Grupo Parlamentario dos Socialistas de Galicia -S-) (Páx. 55.), Sr. Beiras Torrado (Grupo Parlamentario do Bloque Nacionalista Galego -BNG-) (Páx. 62.) e Sr. Pita Varela (Grupo Parlamentario Popular de Galicia -P-) (Páx. 71.)

Resposta do candidato: Excmo. Sr. D. Manuel Fraga Iribarne. (Páx. 77.)

O señor presidente anuncia que a sesión se reiniciará ás cinco da tarde, coa réplica dos grupos parlamentarios. (Páx. 81.)

Suspéndese a sesión ás dúas e vintecinco minutos da tarde e reiníciase ás cinco.

O señor presidente informa de que a votación para a elección do candidato se efectuará ás seis da tarde, sen prexuízo do seu adiamento por incidencias imprevistas. Así mesmo, informa de que a votación será na modalidade de pública por chamamento, e de que se requiren os votos da maioría absoluta para esta elección. (Páx. 81.)

Réplica de grupos parlamentarios: Sr. Pérez Touriño (S) (Páx. 81.), Sr. Beiras Torrado (BNG) (Páx. 84.) e Sr. Pita Varela (P). (Páx. 86.)

Dúplica do candidato: Excmo. Sr. D. Manuel Fraga Iribarne. (Páx. 88.)

O señor presidente anuncia que se suspende a sesión ata as seis da tarde, hora en que se realizará a votación. (Páx. 89.)

Suspéndese a sesión ás cinco e corenta e cinco minutos da tarde e reiníciase ás seis.

O señor presidente anuncia que se vai proceder á votación para a elección do candidato proposto a presidente da Xunta de Galicia, que é o deputado don Manuel Fraga Iribarne. Reitera que a votación será pública por chamamento, e que se requiren os votos da maioría absoluta para esta elección. A continuación, pide ó señor secretario que saque a sorte o nome do deputado polo que comezará o chamamento. (Páx. 89.)

O señor secretario (Pedrosa Vicente) saca a sorte o nome do deputado polo que comezará o chamamento, que corresponde á deputada dona Laura Seara Sobrado. (Páx. 90.)

(O señor secretario, Pedrosa Vicente, vai facendo o chamamento das señoras deputadas e dos señores deputados, que responden “si”, “non” ou “abstención”).

Votación: Votos a favor do candidato, 41; votos en contra do candidato, 34. En consecuencia, queda proclamado presidente da Xunta o Excmo. Sr. D. Manuel Fraga Iribarne. (Páx. 91.)

Levántase a sesión ás seis e sete minutos da tarde.

Ábrese a sesión ás doce e tres minutos do medio-día.

Preside o presidente do Parlamento, acompañado da vicepresidenta primeira, da vicepresidenta segunda, do secretario e da vicesecretaria da Mesa, que é asistida polo oficial maior e polo letrado señor Caride Puente.

Ocupa o banco do Goberno o señor presidente da Xunta en funcións, acompañado de tódolos conselleiros en funcións.

PROPOSTA DE CANDIDATO A PRESIDENTE DA XUNTA DE GALICIA, PRESENTACIÓN DO SEU PROGRAMA DE GOBERNO E ELECCIÓN, DE CONFORMIDADE CO DISPOSTO NO ARTIGO 15.3 DO ESTATUTO DE AUTONOMÍA DE GALICIA (Continuación.)

O señor PRESIDENTE: Bos días.

Reiníciase a sesión coa intervención dos representantes dos grupos parlamentarios, que, segundo acordo da Mesa-Xunta de Portavoces, poderán facer uso da palabra por un tempo de corenta minutos cada un.

A primeira intervención correspóndelle ó Grupo Parlamentario dos Socialistas de Galicia.

Ten a palabra o seño Pérez Touriño.

O señor PÉREZ TOURIÑO: Excelentísimo señor presidente do Parlamento, señoras e señores deputados, compráceme toma-la palabra para explicala posición do meu grupo parlamentario neste debate de investidura.

Quero empeza-la miña intervención, na véspera do vixésimo terceiro aniversario da Constitución española, reiterando un compromiso apaixonado coa Constitución, cos valores que mellor a representan, coa liberdade, a igualdade e a tolerancia. Unha Constitución que tan só puido nacer, e con iso abrir este período tan fecundo da nosa vida en común e do noso autogoberno, como consecuencia do talante de xenerosidade, de renuncia e de diálogo empregados como exercicio e expresión máis nobre da política; talante e estilo que reivindico e que, en todo caso, comprometo para o exercicio contemporáneo e cotián da

política na nosa comunidade nesta Cámara parlamentaria.

Señorías, hoxe debemos expresa-lo recoñecemento ás xeracións de homes e mulleres que fixeron posible as nosas liberdades como cidadáns e como pobo e asumir agora un novo compromiso: que os mozos e as mozas de Galicia poidan mirar con confianza e con interese esta Cámara e a política, que poidan ver no Parlamento, na política e en nós mesmos unha esperanza certa para as súas vidas. Este é o meu principal compromiso, señoras e señores deputados.

Lémbrome inevitablemente dos milleiros de mozos, estudantes universitarios, que nacen á súa vida pública e á vida colectiva na manifestación e na protesta durante estes meses. Considero que detrás destas protestas estudiantís contra a Lei orgánica universitaria hai un movemento de descontento de toda unha xeración que non chega a ver expectativas claras para o seu futuro. Ó mesmo tempo revela un profundo rexeitamento da imposición e da desconfianza como pautas inspiradoras da pretendida reforma do sistema universitario. Lamentablemente, no discurso do candidato non puidemos atopar un mínimo indicio dunha esperanza e dun compromiso, altamente necesarios, coas xeracións que, sen dúbida, terán de se-lo porvir do noso país.

Na etapa que se abre, novas regras de xogo no Parlamento, nos medios de comunicación e na Administración pública

Ó noso parecer, o problema que en maior medida pode lastra-lo camiño galego cara á plena modernización do país é de natureza política. Trátase da pervivencia da vella política, de prácticas profundas e cada vez máis consolidadas, relacionadas cunhas regras de comportamento político que tenden a relegar toda posibilidade de liderado urbano, de hexemonía social dos espazos e institucións sociais máis dinámicas e do protagonismo da sociedade civil, dos emprendedores, desa Galicia emprendedora que sente asfixia e desconfianza en relación cos asuntos públicos. Señorías, falo moi concretamente dos obstáculos para a necesaria transparencia nas decisións políticas e económicas, das fortes restricións ó control do Executivo polo Parlamento —un Parlamento que nos últimos anos estivo máis morto que vivo—, dos inten-

tos continuados de bloquea-los mecanismos sociais de difusión da crítica, da consolidación de redes clientelares en torno ó poder e da subordinación permanente da Administración local. Mecanismos todos eles que desvirtúan a relación entre a comunidade política e a cidadanía, que nos fan reproducir culturalmente unha sociedade instalada no victimismo, na pasividade, na resignación e na falla das nosas desconfinanzas e das nosas posibilidades como pobo e como sociedade.

Diante da súa proposta de goberno, que constitúe unha pura administración da continuidade, debemos avanzar no establecemento de novas regras de xogo que abran as portas a novas formas de facer política e de gobernar en Galicia; un impulso de rexeneración democrática. O primeiro é converter realmente o Parlamento, a primeira institución do noso país —como recordaba o presidente do Parlamento no discurso de investidura—, no centro neurálxico da vida política galega. Non pode volver pasar, como ten sucedido en todos estes anos, que se lle escamoteen a este Parlamento os debates e a intervención sobre moitos dos problemas que preocupan directamente, a cotío, ós nosos cidadáns, e o control real da acción do Executivo. O Parlamento debe ser forte, máis aberto e próximo a sociedade, representativo dos seus problemas e dos seus intereses. O Parlamento debe poder cumprir coa súa función sobranceira do control do Executivo e do seu propio presidente.

O Parlamento, consecuentemente, deberá ter novas regras de funcionamento, un novo regulamento, que lle garanta alcanzar eses obxectivos. E nesta revisión das regras de xogo, ó noso parecer, deba incluírse a propia posibilidade dunha nova lei electoral de Galicia, que estableza a paridade de xénero nas listas electorais, que estableza a limitación de mandatos do presidente da Xunta de Galicia, unha mellor relación entre os deputados e os seus electores e o informe preceptivo do Parlamento no suposto da disolución da Cámara; elementos, en definitiva, de maior calidade democrática, de maior transparencia e de maior proximidade á cidadanía. Asemade terá que establecerse un novo estatuto do sistema público audiovisual de Galicia, que garanta de verdade a neutralidade da Radio e da Televisión galegas e unhas novas relacións máis transparentes e regradas da Administración cos medios privados de comunica-

ción, para garantir en mellores condicións o exercicio real e efectivo da súa independencia.

Finalmente, propugnamos tamén unha lei de subvencións da Xunta de Galicia que garanta unha asignación eficiente e transparente dos recursos públicos que dende os presupostos autonómicos se distribúen entre cidadáns, empresarios e institucións.

O noso estilo de facer política estará baseado no diálogo e no acordo. A política que os cidadáns reclaman pasa pola capacidade de escoitar, por que teñamos unha actitude de diálogo continuo con todos e con cada un dos cidadáns deste país. Que ningún galego poida quedar sen voz diante desta Cámara ou sen posibilidade de transmitir as súas inquietudes problemas e proxectos. Ten que haber un diálogo con todos os sectores sociais e institucionais, un diálogo aberto e fluído tamén coas forzas parlamentarias. É a miña vontade manter unha actitude permanente de diálogo co Goberno, e apoiaremos cantas medidas se promovan que sexan boas para Galicia e para os galegos.

Requírese tamén unha maior capacidade para chegar a acordos, porque dende o acordo se interpreta e se recolle máis completa e fielmente o país, e porque, dende o acordo, se gaña fortaleza para poder defende-lo mellor fóra, para que Galicia teña máis forza en España, no mundo e en xeral; pero nada máis lonxe da renuncia ás propias conviccións e ó exercicio da tarefa de oposición que nos corresponde. O acordo ofrécese dende a esixencia mutua e dende a diferenza política entre as partes, dende a fortaleza nas propias conviccións.

En clave de país. Unha proposta galega

Ábrese esta lexislatura nun escenario de profundos cambios históricos. Enfrontámonos ós desafíos da globalización, enfrontámonos realmente a un novo modelo de economía, a un novo modelo de produción, a un novo modelo de empresa, a un novo modelo de sistema financeiro. As tecnoloxías, a sociedade da información e do coñecemento están a cambiar todo, tamén nos ámbitos culturais, sociais e no propio ámbito do Estado-nación.

Ademais, os acontecementos do 11 de setembro son dese tipo de sucesos imprevistos que provocan desconcerto individual e desconcerto colectivo. A his-

toria resucitou de golpe, con estrondo, para sorpresa de Fukuyama e para a satisfacción posiblemente do autor de *El choque de las civilizaciones*. Comezou, ó meu criterio, unha nova era de inseguridade. Permítanme un breve excursio histórico.

Paradoxalmente se o modelo do capitalismo industrial triunfou e se consolidou foi gracias a Keynes, ás presións socialdemócratas e ás ameazas do comunismo. A combinación destes factores fixo que o modelo se puidera adaptar. Pasou de ser un modelo de concentración da riqueza, cun exército de traballadores proletarizados ó seu servizo, a ser un modelo redistributivo e de cohesión social. A pervivencia e o éxito do capitalismo industrial coincidiron precisamente con iso, coas políticas keynesianas por unha parte e coas políticas de redistribución social pola outra. Non foron, señorías, a man invisible nin o liberalismo económico que predicán os conservadores e a dereita –como vostede, señor Fraga– os que fixeron perdurable e vivible o noso modelo anterior.

Tamén de novo hoxe o discurso ante a globalización que nos determina e a nova orde internacional volve ser profundamente conservador e equivocado en gran medida, con incapacidade para presentarnos e ofrecernos respostas de futuro ante os novos retos e desafíos que se nos plantexan. O éxito da nova economía, a sostibilidade do novo sistema, dependerá da súa capacidade de incluír nos seus beneficios un maior número de persoas, de pobos e de zonas do mundo. Se este modelo nacente fose polo camiño da exclusión masiva, demográfica ou xeográfica, estaría condenado plenamente ó fracaso. A pregunta, polo tanto, ¿cal é? ¿Somos capaces coa rede, coa sociedade do coñecemento, de estruturar unha sociedade máis cohesionada que antes ou non? Porque se non é solidario, se non cohesionada a sociedade, se non democratiza e universaliza o acceso a esas redes, estaremos fracasando, creando novas e maiores fronteiras entre as persoas, creando novas periferias entre os pobos. E, desgraciadamente, todo isto ficou fóra das súas preocupacións, señor Fraga. En todo o seu discurso sobre o escenario internacional e a globalización non puidemos atopar unha soa referencia á cooperación e ó desenvolvemento, nin ó compromiso coa axuda humanitaria, nin unha soa pista para unha nova orde internacional máis xusta e máis solidaria, para o fomento do diálogo entre as civilizacións, entre as culturas,

nin un só sinal de que esteamos dispostos a contribuír, a dar seguridade e dereitos humanos ós pobos que hoxe non os teñen.

Todos eses países e os seus cidadáns requiren dunha mensaxe de esperanza, non só dunha mensaxe de persecución ós terroristas, que compartimos e que hoxe, por suposto, é prioritaria. Estamos en Europa e somos europeos. Ter un proxecto para Galicia do século XXI supón necesariamente ter un proxecto para Europa. Nada nos dixo do seu proxecto, señor Fraga, tal vez porque a dereita nunca tivo moi clara a súa vocación europea. Para o Partido dos Socialistas nunca o interese nacional foi contradictorio co interese europeo, que non só forma parte do noso proxecto de país, senón que estamos convencidos de que canto máis avance Europa na súa unión política mellor poderemos defende-los nosos intereses, os intereses dos galegos e das galegas. Europa non se construírá en oposición ós estados, senón dende eles, pero necesitamos definitivamente dunha constitución europea. Europa necesita dunha integración política de orde federal, para non ser confundida cun organismo internacional que nos obrigue a comprar en euros ou que manexa o “sobe e baixa” do prezo do diñeiro. Europa, para ser crible pola cidadanía, necesita de políticas comúns compartidas, nas que ser europeo sexa algo máis que ser un simple cliente.

E Galicia xógase moito en Europa. Da existencia dunha política pesqueira comunitaria, da redefinición dunha nova política agraria e gandeira, con criterios sociais, territoriais e funcionais, da perdurabilidade e do afianzamento dos criterios de cohesión social e de cohesión territorial como un pilar da Unión Europea dependerán os intereses estratégicos de Galicia e o porvir de miles e miles de familias e de comarcas do noso país.

A falla de coraxe e de vontade política para defender e explicar onte o seu proxecto europeo resulta inqueda e decepcionante, e que vaia presidirnos durante unha lexislatura que é crucial. En boa medida de aí deriva a extrema vacuidade das súas propostas para a nosa agricultura, ou a simple retórica grandilocuente e declarativa en materia de pesca exterior, despois de tan rotundos e de tan custosos fracasos na defensa e no liderado das nosas posicións pesqueiras nos últimos anos.

Señor Fraga, ¿como é posible que en todo o seu discurso non haxa unha soa definición nin unha orientación en relación con Iberoamérica, co papel e coas relacións da comunidade galega, de Galicia, coa comunidade hispana, da que formamos parte destacada? Nin no seu discurso xeral nin tan sequera cando intentou xustifica-los contidos da Consellería de Emigración —de nova creación— soubo plantexalo máis alá das referencias románticas e idealizantes á galeguidade e á Galicia exterior.

Galicia debe empezar a converterse nun novo referente atlántico e transoceánico pola súa cultura e pola súa lingua, pola súa economía, pola súa posición xeoestratéxica e polo seu dinamismo social. E falo, señor Fraga, dun proxecto político de envergadura que vostede debería de abandeirar como presidente da Xunta: poñer en valor o papel de Galicia en relación con Latinoamérica.

Propugnámo-la creación dunha rede galega de oficinas de cooperación exterior, que realice funcións de asesoramento, banco de datos e intercambio de información interempresarial; propugnámo-la creación dun instituto de cooperación cultural (Rosalía de Castro) como instrumento de difusión e de promoción da nosa lingua e da cultura galega no mundo en cooperación co Instituto Cervantes. E, ademais, señor Fraga, a creación dunha Consellería de Emigración nos termos en que vostede a plantexou, tan baleira de contidos, máis parece un instrumento para resolver problemas partidistas que unha aposta realmente solvente. Benvida sería a Consellería de Emigración se realmente desenvolvese políticas de retorno, políticas de inmigración, equiparación dos dereitos sociais dos galegos no exterior e se contribuíra a resolver-los problemas electorais e de nacionalidade pendentes; por certo, moi graves, como ben saben as señoras e os señores deputados. Non houbo nada de todo isto no seu discurso e no seu compromiso.

Unha proposta galega para España

A España de hoxe non é a España de hai vinte anos; nin os partidos políticos son os mesmos nin as comunidades autónomas. Nós facemos unha valoración positiva das comunidades autónomas e do seu desenvolvemento. Por iso é posible dar un salto adiante agora, un impulso de fortalecemento do

Estado das autonomías. Non se trata de cambiar porque todo saíra mal, senón xustamente porque, despois de moitos anos de experiencia e con bos resultados, se pode e se debe perfecciona-lo sistema político territorial.

Ó longo de todos estes anos púxose de manifesto unha carencia cada vez máis ostensible e cada vez menos soportable: a inexistencia dun verdadeiro foro territorial onde as autonomías poidan cooperar entre si e ademais participar na elaboración das decisións estatais que lles afectan. Trátase, na nosa opinión, de chegar a unha España federal, unida nun proxecto de modernización e de progreso, respectuosa coa diversidade dos pobos que a integran, comprometida coa profundación do autogoberno das nacionalidades e rexións, capaz de vincularse á nova realidade europea dende a súa propia identidade; un impulso para a construción dunha España que constituirá para todos, como nas célebres palabras de Manzini, a nosa explicación colectiva da liberdade.

Non insistirei na nosa proposta, é ben coñecida: o Senado como Cámara territorial; completa-lo noso desenvolvemento estatutario; a participación das comunidades autónomas na Unión Europea como delegación española e fortalece-lo Comité das Rexións como un paso para o senado territorial europeo. Escoitei atentamente as súas posicións nesta materia e a súa proposta de consenso. Non me cabe ningunha dúbida de que para acadar estes obxectivos é imprescindible o consenso básico das forzas políticas galegas. Debemos comprometer-nos a iso e explorar ese camiño necesariamente. Neste percorrido pódolle asegurar-la complicitade do socialismo español e das seis comunidades autónomas gobernadas polos socialistas. Pero vostedes, señor Fraga, deberán resolver algunhas fortes, importantes e serias contradicións, como de entrada, a cerrazón do seu partido a calquera avance nesta materia, ou, direi máis, a posición involucionista e de recorte restrictivo no desenvolvemento autonómico: dende a Lei de estabilidade presupostaria que impón *corsés* financeiros e presupostarios ás comunidades autónomas e ós concellos ata medidas como os decretos leis de liberalización do comercio e do solo que invaden e restrinxen competencias da nosa Comunidade Autónoma; por certo, señor Fraga, co o seu aplauso para todo este proceso.

Por último, nesta materia, quero falar dun tema preocupante que esqueceu e que deberá ser incorporado, ó meu entender, á súa proposta de acordo: o impulso da autonomía municipal en termos de financiamento e en termos de competencias. É imprescindible resolve-la asfixia financeira e a dependencia política dos nosos concellos. É de urxente necesidade unha lei galega de facendas locais que, dende os principios de suficiencia e de solidariedade, regule os recursos necesarios para o financiamento municipal.

Señor Fraga, o galeguismo político nunca foi homoxéneo. E cando naceu, coa Asociación Rexionalista, coas ligas galegas do século XIX ou co propio Partido Galeguista —xa na antesala da Segunda República—, mostrouse así mesmo escindido no seu interior, entre unha á liberal-progresista ou republicana ou federal e unha á católica tradicional e fortemente conservadora, antimoderna. Cando vostede politicamente fala dun galeguismo popular, maioritario e rexionalista, como unha única expresión, temo onde se sitúa, aínda que se empeñe en facer táboa rasa da realidade histórica e contemporánea do galeguismo político. A min gústame, como facía Ramón Piñeiro, falar de galeguismo sen adxectivacións, que non sexan estas senón as do compromiso co país, as do amor á terra, co seu autogoberno e cos seus cidadáns. E nese contexto comparto gustosamente a idea e a necesidade dun pacto pola lingua.

Novas prioridades para un novo tempo

A construción da Galicia do novo século debe asentarse, ó meu criterio, ó xuízo do Grupo Parlamentario Socialista, en catro piares: a prioridade da educación e a innovación; o pacto polo territorio e a sostibilidade medioambiental; a solidariedade e a cohesión social; o impulso do progreso económico e as reformas modernizadoras do seu tecido productivo.

Señoras e señores deputados, a educación e a innovación deberían se-la primeira prioridade do Goberno, do Goberno de Galicia, por tres razóns básicas: para permiti-lo pleno desenvolvemento de cada persoa, para asegura-la súa igualdade de oportunidades e como mellor instrumento de competitividade da nosa comunidade.

Señor Fraga, o fracaso escolar crece, e a preocupación de moitos pais sobre o futuro dos seus fillos ta-

mén, e iso é froito do abandono progresivo da educación pública. Existe unanimidade sobre o fracaso dunha formación profesional totalmente desaxustada respecto das necesidades reais do país e respecto da posibilidade da inserción laboral dos nosos mozos. O seu discurso foi totalmente etéreo cando se falou de formación profesional, descomprometido coa Universidade galega, co seu financiamento e coa súa competitividade futura, e foi plenamente baleiro respecto da Lei orgánica universitaria.

No campo da investigación e do desenvolvemento, da innovación, da sociedade da información e das novas tecnoloxías, a súa visión, curta de alcance, de esforzo e de vontade política para afrontala, constitúe, é, no meu criterio, tal vez unha das cuestións estratégicas para o país que máis me preocupan da súa opción de goberno, porque aí, señorías, nos xogamos moito, e carecemos de deseño e carecemos de proposta. Aí é onde certamente —aí si— hai que goberna-la globalización, e vostedes carecen de vontade política para facelo. Se o home se define pola súa capacidade de coñecer, de almacenar e de transmitir coñecemento, as novas tecnoloxías da información e da comunicación poden obrar unha milagre aínda maior que calquera das utopías soñadas pola Ilustración.

Temos que plantexarnos de xeito inmediato, agora, xa, nesta lexislatura, a batalla da alfabetización tecnolóxica. A súa responsabilidade como administración pública é democratiza-lo uso das novas tecnoloxías, e iso supón unha nova etapa de alfabetización da poboación: incorpora-lo ordenador xa non na escola, senón en cada aula, cambia-la libreta ou o encerado por unha ventá multimedia e estende-la alfabetización informática ós fogares de Galicia e ás empresas. Teriamos que estar xerando unha rede propia rexional, levando a rede a tódolos servizos da administración rexional, en todo o territorio, cun ancho de banda capaz de atende-las demandas locais.

Propoño a reforma da formación profesional, unha lei universitaria de Galicia que ordene, financie e impulse a competitividade e a calidade do noso sistema público de universidades; duplica-lo noso esforzo en I+D; aumentar en 800 o número de investigadores nos próximos catro anos; destinar 20.000 millóns de pesetas a un plan de choque para a recuperación da calidade da ensinanza pública na educación secundaria; e

propoño, por último, un plan de converxencia para a sociedade do coñecemento e das tecnoloxías da información, para achegar Galicia á media de Europa, á media dos países europeos.

Unha nova forma de xestionar-lo territorio

Galicia é unha comunidade na que a estratificación social está determinada en gran medida pola posición no territorio, ó tempo que a ordenación do territorio é un dos factores decisivos da competitividade. De aí que, ó noso criterio, sexa absolutamente imprescindible consensuar politicamente un pacto polo territorio que garanta o acceso igual á información, ás comunicacións, ás fontes de enerxía e ós servizos de carácter social, sanitario e educativo no territorio de Galicia; un pacto polo territorio que se apoie no recoñecemento das áreas metropolitanas e nas rexións urbanas. Propoñemos como obxectivo a rexionalización de Galicia e a descentralización definitiva do Goberno da Xunta de Galicia. Consideramos que as rexións urbanas deben se-lo espazo funcional intermedio entre os municipios e a Xunta, e o elemento descentralizador por excelencia e favorecedor da subsidiariedade. As rexións urbanas e os espazos supracomarcais son os ámbitos adecuados para a planificación autonómica e para a cooperación provincial.

Ese pacto polo territorio debe impulsar unha maior implicación dos municipios galegos na xestión dos servizos básicos. Os municipios, señoras e señores deputados, constitúen unha peza esencial da Administración galega, polo que é necesario devolverlles poder, competencias e recursos que lles permitan intervir, de xeito decisivo, na xestión dos servizos públicos básicos para a calidade de vida dos nosos cidadáns. Propoño nese sentido retomar e desenvolver-la Lei da Administración local de Galicia e que exista dunha vez unha auténtica lei de facendas locais no noso país.

Señor Fraga, xa é chegar con atraso, tras doce anos de Goberno —permítame que o diga—, afirmar —cito textualmente— que é hora de facer política de ordenación do territorio. A verdade é que non sei se é un tirón de orellas ó seu conselleiro, o conselleiro do “feísmo”, do caos urbanístico —lémbrese da precampaña—. Sexa como sexa, saúdo-o positivamente, pero comprenda o escepticismo e a cautela respecto diso.

Non ten dado ningún paso nin establecido ningún compromiso neste sentido no seu discurso programático de investidura.

Señor Fraga, necesitamos un plan galego de infraestructuras, un plan de infraestructuras globais e intermodal, que defina, programe e priorice as nosas infraestructuras para os próximos anos, que articule e ordene o país, que o integre co norte de Portugal, que nos coloque dunha vez no corazón e no centro de Europa. O seu triunfalismo, xunto coa total falla de iniciativa e de compromisos concretos, de compromisos avaliábeis, tanto nesta materia como en medio ambiente, constitúe un dos máis decepcionantes e alarmantes déficits do seu programa de goberno.

Por certo, enteirámonos onte de que de Santiago a Ourense xa case estamos conectados a 300 Km/h de velocidade ferroviaria. É unha mágoa, señor Fraga, que non nos dixera vostede onte no seu discurso, antes de onte, algo moito máis sinxelo, moito máis simple: ¿para cando a sempiterna e sempre prometida autoestrada Santiago-Ourense? ¿Tal vez nunca, señor Fraga? ¿E a conexión entre as cidades galegas Santiago-Lugo e Lugo-Ourense? ¿E a autovía do Cantábrico? ¿Que compromisos e que horizontes temporais cos grandes elementos de dotación de capital físico deste país?

Mais mire a visión deformada da realidade, o puro esperpento, superando con moito a imaxinación de Valle-Inclán. Atópase na súa proclamación dun “estado óptimo” para o medioambiente en Galicia. “Estado óptimo”, di o candidato señor Fraga. ¿Refírese ó estado de saneamento das nosas rías, ó estado de tratamento das nosas augas, á explotación incontrolada dos recursos naturais e á súa dilapidación? ¿Refírese, tal vez, señor candidato, á Consellería de Medio Ambiente, sen a penas competencias e sen dotación orzamentaria real?

Propóñolle a elaboración dun plan de medio ambiente de Galicia 2001-2005, que estableza as directrices dunha política integral e os requisitos necesarios para facer política medioambiental no noso país, e dúas leis urxentes: unha lei de uso e de protección dos recursos naturais e unha lei de prevención da contaminación medioambiental.

Cohesión social e solidariedade

O elemento clave da solidariedade é o apoio ás familias. Chegou o momento de converte-las necesidades sociais en dereitos, de consolidar en torno a unha rede galega de servizos sociais o cuarto pilar do Estado do benestar. Señor Fraga, as políticas sociais en Galicia fanas fundamentalmente as familias e, dentro destas, as mulleres. Se hai políticas sociais en Galicia, é porque en moitas familias hai mulleres traballando con dobre xornada, doce ou catorce horas diarias, ou porque tiveron que renunciar a poder traballar para facer e encargarse daquilo que o Goberno non fai. Voulle dar algún dato, señor Fraga: só un 2% dos nenos de 0-3 anos neste país teñen a posibilidade de acceder a unha gardería pública. Os nosos servizos de axuda a domicilio para atende-las persoas dependentes só alcanzan a 1 de cada 75 cidadáns que o necesitan. A carencia de servizos sociais e de axuda ás familias, de residencias da terceira idade, de centros de día, garderías e escolas infantís, de servizos de axuda a domicilio, teleasistencia e servizos públicos de asistencia ás persoas diminuídas dificultan o desenvolvemento das persoas, a emancipación e a participación na vida laboral da xente moza; e moi en particular das mulleres nun país como Galicia, sumido, como ben saben as súas señorías, nunha grave e profunda crise demográfica. Recortemos gasto público improductivo, esa é a nosa proposta. Diminuámola Administración pública e impulsemos, co que aforemos, un plan de apoio á familia, consolidando unha auténtica rede de servizos sociais en colaboración cos concellos do noso país.

Dende o ano 1994, as economías occidentais, non cabe dúbida, veñen creando e xerando emprego. Galicia tamén, é certo. Pero non é menos certo que en Galicia temos un serio problema estrutural de baixa ocupación e de baixa actividade, e que temos taxas de paro mozo e feminino das máis altas de toda Europa, un difícil privilexio que vostede, por fin, recoñeceu dalgún xeito. É máis, é certo aínda que a temporalidade e a precariedade laboral no emprego alcanzan en Galicia unha gravidade inusitada e que constitúen —e quero dicir con claridade e en voz moi alta— un auténtico escándalo social, que debería conmocionar a acción pública do seu goberno. E sabe perfectamente o que isto está causando: seria alarma na propia Unión Europea. Porque de feito estamos vinte puntos por riba dos seus niveis no tema de precariedade, e no tema, consecuente, de sinistralidade laboral.

A vivenda segue a ser moi cara, demasiado. Subiu moito e as axudas públicas baixaron moito máis nos últimos anos. Mire, imos poñer un exemplo en liña con aquilo dos garanzos: quen accede a un emprego por primeira vez, cun salario medio de 120.000 pesetas ó mes, ten que aforrar quince anos seguidos do seu salario completo para poder acceder a unha vivenda de a penas 80 metros cadrados. Esta é a realidade. Propóñolle, ademais de concretar e de avalia-lo seu obxectivo electoral de emprego para os mozos, para que entón si poida ser de verdade un obxectivo de Goberno, que poña en marcha un programa activo de emprego que incorpore medidas para a inserción no mundo laboral dos mozos, das mulleres, dos parados de longa duración e dos demais colectivos de difícil inserción laboral.

Necesitamos impulsa-lo progreso económico e a modernización productiva. Señor Fraga, neste terreo, francamente mal, moi mal. Comezou plantexando uns obxectivos para a nosa converxencia en termos de renda per cápita con España e con Europa a quince anos totalmente virtuais. É o que adoita denominarse “converxencia regresiva”, o que —permítanme a expresión— entre os economistas, na linguaxe coloquial, se chama ás veces “converxencia *basura*”. Explícome: a converxencia da renda por persoa pode conseguirse ben aumentando a renda, o numerador, ou ben simplemente por diminución das persoas entre as que se reparte. Esta é a converxencia regresiva. Galicia nos últimos anos, nos quince anos últimos, perdeu arredor de 120.000 persoas. As proxeccións oficiais estiman que de aquí ó 2016 podemos perder poboación nun número aproximado de 170.000 persoas. Velaí a razón básica da suposta converxencia, a que vostede nos prometeu no seu programa de onte —80% da da Unión Europea, 90% da de España—.

Miren, señorías, se nos últimos quince anos, con fondos europeos moi importantes e cunha onda expansiva económica, non superámo-lo 74% en relación con Europa e a fronteira do 80% ou do 84% respecto de España, non é crible nin previsible un achegamento real á marxe da caída demográfica —en definitiva, de ir quedando sen xente no noso país— nos prazos que vostede anuncia. Iníciase a lexislatura nun contexto de desaceleración da actividade económica, de previsible afectación ó emprego e ó investimento público. Dende Madrid, o Goberno do Partido Popular

impónno-lo déficit cero e unha Lei de estabilidade orzamentaria que se convertería nun auténtico *corsé* para o noso desenvolvemento como país.

Cando se plantexa o do rigor orzamentario, a algúns bempensantes o do rigor presupostario soaralles ben. A realidade e as consecuencias son ben diferentes. Trátase dunha suba xeneralizada de impostos — nada menos que cen—, señoras e señores deputados; unha suba de impostos que supón un reparto de rendas cada vez máis inxusto e cada vez máis regresivo, que afectará moi negativamente a familias e a territorios básicos da nosa actividade: agricultores, pescadores, transportistas, pequenos empresarios e comerciantes do noso país. Simultaneamente, temos unha conxelación salarial permanente dos empregados públicos. É dicir, máis desemprego, menor investimento público e peores servizos públicos. Esa é a consecuencia e iso é o determinante. Pero de todo isto, señor Fraga, non falou aquí na sede parlamentaria. Polos medios de comunicación sabemos que o apoia. Esperámo-las súas explicacións na réplica.

Galicia necesita dun plan estratéxico que de verdade impulse a economía productiva e que peche os ciclos produtivos do noso país, que apoie a internacionalización das nosas empresas, que faga máis innovación de produto, máis capital-risco, que dea soporte real ós nosos emprendedores, que altere a nosa balanza tecnolóxica —dramática, por certo— e que nos converta nun territorio atractivo e competitivo, que faga máis cultura informática. Antonte, no seu programa, estivo totalmente ausente a política enerxética, nun país deficitario nos servizos ós usuarios domésticos e ós pequenos e medianos empresarios. Mentres, por certo, florecen negocios arredor da explotación indiscriminada dos nosos recursos naturais.

Cómpre un plan estratéxico que sente as bases da modernización estrutural da nosa agricultura, aínda por facer, no terreo da mobilización da terra, da renovación xeracional, da transformación dos nosos produtos e da súa diversificación; un plan estratéxico de futuro para a pesca e o marisqueo, que contemple un mapa de usos do litoral, a ordenación dos recursos e a potenciación da investigación e da acuicultura.

Remato, señor presidente.

Señor Fraga, unhas veces atoparannos vostedes recoñecendo os seus acertos, e outras criticando con rigor os seus desacertos. Pero sempre, sempre, estaremos interesados en que as cousas vaian mellor en Galicia e canto antes. O seu discurso foi de simple administración da continuidade, profundamente conservador e de curto alcance, ó meu criterio. Dende o exercicio dunha posición que quere ser innovadora, que quere ser constructiva, que quere ser de iniciativa, acabo de presentar propostas alternativas, porque creo honestamente que as cousas se poden e se deben facer doutro xeito para supera-los grandes déficits de Galicia, os que aínda ten, e afronta-los novos desafíos como país. E reitérolle, paralelamente, cinco áreas para o consenso, que estimo necesario: a lingua, a proposta galega para España e para Europa, a ordenación do territorio, o impulso democrático e o artellamento institucional da nosa comunidade.

E conclúo. Non votarémo-la súa investidura porque non nos deu ningunha garantía de que o seu Goberno vaia controla-la sociedade dixital para evitar novas desigualdades, non votaremos porque o seu proxecto de integración dos mozos na vida laboral non resulta crible, porque non achega solucións para rebaixar substancialmente a intolerable taxa de paro das mulleres, porque lle preocupan máis o mercado e as empresas que as familias, ó final, e porque nos ofrece máis do mesmo sen ter en conta que os retos son novos e que as receitas vellas xa non serven.

Moitas grazas. (*Aplausos nos escanos do Grupo Parlamentario dos Socialistas de Galicia.*)

O señor PRESIDENTE: Moitas grazas, señor Touriño.

Ten a palabra o señor Beiras Torrado do Bloque Nacionalista Galego.

O señor BEIRAS TORRADO: Señor presidente, señorías, o pasado 21 de outubro celebráronse eleccións lexislativas ó Parlamento de Galiza, e o Partido Popular obtivo a maioría absoluta dos escanos por cuarta vez consecutiva. Bateu o *récord* de Milosevic en Iugoslavia, tamén o de Felipe González nas Cortes do Estado ou o de Franklin Delano Roosevelt nos Estados Unidos. Os seguintes presidentes norteamericanos non tiveron opción a tal fazaña porque se prohibiu que puidesen ser electos por máis de dous manda-

tos, tal e como propugnaba que se fixese aquí o actual candidato á investidura despois das eleccións de 1993. E xa sabemos que predicou co exemplo, como adoita facer. Practica o método da redución ao absurdo, que consiste neste caso en facer o contrario do que se predica con palabras que leva o vento.

Durante o proceso político conducente aos comicios do 21 de outubro eu declarei que pretendía derrotar electoralmente o PP para desalojar da Presidencia da Xunta o actual candidato á investidura e abrir unha nova etapa na andaina da autonomía galega, baseada nunha maioría parlamentaria de diferente signo ideolóxico, político e programático, e inspirada nunha forma democrática de entender o poder e o seu emprego que eu consideraba inexistente na práctica política da Xunta e do seu presidente durante os últimos dez anos.

Declarei rotundamente esa opinión e eses propósitos, e combatín con todas as forzas e todos os medios democráticos ao meu alcance para acadar eses obxectivos. Resulta evidente que fracasei en acadalos nestas eleccións. A maioría absoluta dos escanos desta Cámara volve ser do PP e o candidato á investidura é o mesmo das tres ocasións análogas anteriores. Galiza, unha ducia de anos despois de ter aturado catro decenios de franquismo, pasou a desfrutar dunha ducia de anos de fraguismo, e ese benéfico andazo vai continuar polo de agora. Se eu pretendía acabar coa felicidade política dos galegos, está claro que por fortuna para eles fracasei en tan perverso intento. Mediante os votos dos cidadáns, eu pretendía que na Galiza actual se pasase de exercer o poder ao estilo de Tirano Banderas a gobernar como arelaba Castelao que se gobernase en Galiza, aínda que non fose el quen tivese nas mans o *governalle* —pois cando escribiu e leu o seu discurso “Alba de gloria” achábase no exilio arxentino e ben sabía el que estaba ferido de morte por un cancro de pulmón que acabaría coa súa vida física, e non só política, pouco despois—. Castelao non combatía para el, para as lexítimas aspiracións políticas persoais que puidera ter, no caso de que as tivese, senón a prol da emancipación política e social da nación galega. Mesmamente por iso está vivo aínda que era mortal, mentres que outros están ben mortos aínda que lles dean tratamento litúrxico de inmortais en vida.

Eu, como Castelao —só que en miniatura—, pretendía que no Parlamento e na Xunta de Galiza se pasase de aplicar obedientemente consignas alleas a tomar decisións propias, de conformar un xuntoiro de “gachupines” —en linguaxe castiza de don Ramón— a integrar un goberno de persoas competentes e leais co país e axentes que o constitúen e o animan. Tamaño atentado subversivo contra a felicidade reinante foi castigado nas urnas cun parón do ascenso, ata o daquela consecutivo, do BNG. Tampouco somos a máquina do movemento continuo. Tentaba facer política cos cidadáns, e para os cidadáns, no canto de cociña política para clientes montados dacabalo dos súbditos, e naturalmente fun considerado blasfemo.

Mais o contratempo —ou, mellor dito, o contrapé— non se limitou a eses feitos. De feito, para as devanditas finalidades e obxectivos, eu tentei persuadir os cidadáns de que existía unha nova maioría social e de que era posíbel xa traducila en maioría electoral. Explicareime. As sociedades non son realidades conxeladas, senón tecidos e estruturas en constante movemento. Iso debера valerlles mesmo aos máis conspícuos e contumaces defensores da “orde natural” como modelo da orde social —traducido naturalmente en “maioría natural” e outras gaitas—, cando menos no contexto actual do coñecemento científico. Pois hoxe sábese que na natureza non existe o tempo, que é unha categoría creada pola mente humana, senón só e precisamente “o movemento”. Pois toda sociedade, mesmo a máis aparentemente inerte e esclerosada, está en constante movemento e evolúe no tempo, e tanto na “longa duración” de Braudel como no fugaz instante cotián.

Galiza non é excepción, aínda que o resultado das pasadas eleccións puidera ocasionar a ilusión óptica de que nada mudou. Mais o movemento, a dinámica de mutación da sociedade, dáse primixeniamamente por abaixo, ou, mellor dito, no seo e no tecido da sociedade mesma. Non se traslada simultaneamente ás institucións políticas e xurídicas que a pechan e gobernan a súa permanencia. De feito as eleccións non se celebran cada día senón cada catro anos, mentres que a produción téxtil de Zara pode variar a cotío.

Polo tanto, sería ilusorio e falaz coidar que o cambio progresista se opera nas institucións políticas e que de aí se proxecta e difunde na sociedade. Só can-

do o proceso de mutación acumulada na sociedade acada un certo nivel, unha certa masa crítica, só neses intres se traslada máis ou menos bruscamente ás institucións políticas. E é a partir de aí cando as institucións pasan a desempeñar á súa vez, durante un certo período, unha función motriz e difusora do cambio cara adiante no conxunto da sociedade. Ou sexa, pasa a afortalar e a acelerar o proceso de cambio que se xerara na entraña da sociedade mesma. Mais un simple cambio aparente na composición das institucións políticas, un simple cambio dos seus inquilinos, unha simple alternancia de siglas ou de marca político-comercial dos ocupantes do poder, non garante ningún cambio transformador, nin sequera unha correspondencia coas dinámicas de cambios xa existentes na sociedade. Ás veces mesmo pode supoñer un espellismo que desnorte, primeiro, e frustrar, despois, os sectores dinámicos da cidadanía. É o famoso desencanto padecido despois da transición por amplos sectores da cidadanía española durante os anos oitenta. No límite é a arquirrepetida frase de Lampedusa, que non vou reiterar, pero tamén é o coñecido dito popular: “Cando alguén sinala co dedo indicador a lúa, os parvos ollan para o dedo”. Neste caso os parvos ollan para a clase política e as institucións no canto de ollaren para a sociedade.

Estas semanas, os universitarios galegos, todos eles —estudiantes, profesores, PAS e mesmo equipos rectorais— están en loita contra a LOU, contra unha LOU reaccionaria, anticonstitucional, anti-Estatuto de Galiza, e anti-autonomía universitaria. Estas semanas os universitarios galegos e os do resto do Estado están en rigor a derrogar xa unha LOU que aínda non foi promulgada. Entrementes, nas institucións políticas o Goberno e a maioría absoluta do PP seguen impertérritos adiante, ou, mellor dito, atrás, coa tramitación e aprobación desa lei nas Cortes. Dado o teimudos que son, acabarán seguramente por aprobala e promulgala contra a vontade expresa de todos os cidadáns atinxidos por esa norma legal. ¿Cal deses dous fenómenos políticos é o relevante? ¿O que se está a dar na sociedade, na cidadanía universitaria, ou o que acontece nas Cortes? Forzado aquí a simplificar, direilles que o realmente relevante cara ao futuro é que a cidadanía universitaria unanimemente non quere a LOU. As Cortes aprobarana, pero nacerá morta, a non ser que o poder —con LOU ou sen ela— mate,

no senso figurado, a universidade; cousa que no límite tamén puidera ser.

Pero tamén neste caso os parvos ollan para o dedo de Aznar, no canto de ollar para a lúa, que está en fase crecente nas universidades todas e proxecta cada vez máis, e máis intensa, luz —prateada, por certo— no conxunto da cidadanía. Como nos anos setenta, durante o franquismo, agora no tardofraguismo a cidadanía estudante universitaria galega eclosiona, participativamente, na dinámica de transformación da sociedade, e acelera o proceso político de cambio que xa estaba en curso. É a súa resposta á aparente conxelación do tempo e do movemento nas institucións que os gurús mediáticos deduciran dos resultados electorais de outubro. Mesmo houbo tamén os que sentenciaron que os seus particulares resultados electorais anunciaban o comezo do cambio en España, nada menos —como non fose o cambio ao euro—. En todo caso, uns e outros tamén ollaban para o dedo no canto de para a lúa. Mais todo isto non empece que siga a ser certo que eu fracasei no meu intento de trasladar xa agora a este Parlamento unha nova maioría social en forma de maioría electoral. Non pensen que busco e procuro coartadas. Fun blasfemo, dei un traspés. *Ecce homo*, lapídenme.

Houbo aínda outro contratempo máis. Para os obxectivos e finalidades que lembrei ao comezo tamén tentei convencer o resto da oposición política parlamentaria de que deberíamos ser aliados no canto de sermos adversarios. E aquí debo explicitar unha profunda convicción: eu sempre teño presente no meu pensamento —tamén na miña práctica social e política— que o miolo das diferencias que fan antitéticos os modelos respectivos de sociedade denominados “capitalista” e “socialista”, como formas de relacións entre os cidadáns, consiste en que esas relacións se organizan no primeiro deses modelos co criterio da competición e no segundo co criterio da cooperación. Curiosa e paradoxalmente, os que levan explícito o “S” de socialismo nas súas siglas enterraron no esquecemento ese criterio de cooperación que dota de sentido calquera dos diversos conceptos de socialismo ata agora ideados. Eu non. Eu, que lidero un BNG sen “S” nas siglas nin nos documentos fundacionais —porque somos unha forza plural— non esquecín ese criterio nin o esqueceron ningún dos cadros políticos, dos deputados ou dos simples militantes que son com-

pañeiros iguais comigo no BNG, sexa cal for a súa específica adscrición ideolóxica dentro da nosa plural organización. E demostrámolo na práctica durante todos estes anos, dentro e fóra da organización, nos parlamentos, nos concellos e en calquera clase de institución ou plataforma cívica, social ou política na que teñamos presenza. Porque temos un proxecto nacional para Galicia que é un proxecto social para os cidadáns galegos no que a cooperación é un criterio cardinal indispensable, e non só para aplicalo no BNG ou aos cidadáns que sexan ou voten nacionalista, senón para as nosas relacións con outros sectores da cidadanía e coas outras formacións políticas que consideramos que deberan ser próximas e participaren, dentro dos seus propios criterios, nese amplo proxecto común no que nos comprometemos xa en 1987 a raíz da Asemblea do Carballiño. Practicamos o lema de Castela: hai sitio para todos os que queiran cooperar nesta obra.

Congruentemente con iso, demostrámolo tamén no plantexamento e na conducta que practicamos ao longo de todo o proceso conducente ás pasadas eleccións. Repito: quixemos ser aliados no canto de adversarios. Mais eles non quixeron responder con reciprocidade, estaban demasiado asustados e ameazados polo “cártel de Bergondo”, demasiado ocupados en equilibrios funambulistas para salvaren a súa cabeza, demasiado enganchados na dinámica integrista de pactos bilaterais co PP a nivel estatal, demasiado carentes de ideas claras e de coraxe política necesarias para faceren política con maiúsculas pensando en Galiza e para poñeren o país por diante das súas aspiracións, asumindo os riscos electorais, sen os que non se pode cambiar en serio nada. Porque para mudar o estado de cousas fronte a poderes tan fortes como os que controlan a política neste país, cómpre arriscarse a librar unha batalla que se pode gañar ou perder, que mesmo en principio é máis probábel perder que gañar. Estaban acovardados e fuxiron de nós coma do demo, mesmo por iso, para xustificárense, *demonizáronnos*. E nós, cando eles estaban desmoralizados e en desbandada hai poucos anos aínda, non metemos un só dedo nas súas feridas, non quixemos aproveitar a ocasión para intentar botalos fóra do escenario político senón que lles tendemos as mans con propostas de acordos parlamentarios xenerosos, con propostas de acordos de goberno municipais que eles utilizaron para actuaren á contra dende dentro, ata incorrendo en

diciren que non sabíamos mandar nas alcaldías, cando en realidade aturabamos moitas das súas aduanadas con estoicismo exemplar para non favorecermos os intereses do PP e gobernarmos cun talante co que nunca se gobernara ata o daquela nas cidades de Galicia, agás en Compostela. Xa estaban acovardados en xaneiro cando non ousaron acompañarnos nunha moción de censura a unha Xunta en *delirium tremens*, mentres despois aplaudían idéntica iniciativa, aritmeticamente perdida tamén de antemán, apresentada polo seu colega Pascual Maragall en Cataluña, con moitos menos fundamentos alí do que a nosa aquí. Por certo, que nos acusaban daquela de termos boas relacións con Pujol, investido cos votos do PP no Parlamento de Cataluña e supeditado aos seus votos, e acaban vostedes agora de recibir os votos do PP fraguiano para presidiren a Comisión de Economía desta Cámara a custa da forza máis votada da oposición, que somos aínda nós.

¿Acaso teñen vostedes sangue azul e somos nós labregos de antano que temos que pagar foro para arar os nosos propios eidos? ¿Acaso pretenden reinstaurar a democracia censitaria do século XIX e distinguir como o inefábel Kant entre cidadáns “activos” e “pasivos”, ou sexa, os que tiñan dereito a voto porque dispuñan de bens propios de fortuna e os privados dese dereito por non ter outra propiedade que as súas mans para traballar? ¿É iso o socialismo democrático? ¿É iso?

Finalmente acabaron por obedecer submisos as ordes dos de Bergondo e aliáronse a secas co fraguismo contra nós. E para enmascararen esa aduanada que desmente na práctica as súas invocacións retóricas ao progresismo e ao socialismo democrático, sementaron na cidadanía a incredulidade verbo de calquera verosímil acordo entre vostedes e nós, a desconfianza verbo da viabilidade de gobernos municipais ou autonómicos plurais e toda clase de insidias e sospeitas respecto de nós, poñéndose ao rego das patrañas difundidas polos sicofantes da Xunta, que eses si que non poderían entenderse cun “BNG que desconfía de España e de Europa”, que se eramos “radicais anticonstitucionais”, que se só presidindo vostedes a Xunta podería haber solvencia no Goberno, que a prioridade era *desbloquear* Galiza..., e así seguido. Só lles faltou dicir que o Beiras estaba tolo como Fraga.

Ao cabo chegou a noite das eleccións, e brindaron con champán para celebrar a cuarta maioría absoluta consecutiva do PP neste Parlamento, digo eu. Ou acaso brindaran para celebrar a parada electoral do BNG. Porque, se non, xa me dirán qué poderían celebrar — como non fose que salvaran a súa cabeza, a do seu candidato, posta a prezo polo señor de Bergondo se o fraguismo non revalidaba a maioría, cousa que pasaba inescusabelmente por parar o Bloque—. Hai catro anos, na noite elctoral de 1997, cando nós saltamos a 19 escanos —que logo ficaron en 18—, non brindamos con nada, nin sequer con albariño —e menos con champán—. E os titulares de prensa do día seguinte dicían: “*satisfacción contenida en el BNG*”. Satisfacción porque avanzáramos ata o segundo posto no Parlamento —que aínda conservamos—, pero contida porque á fin de contas o fraguismo volvera gañar. E é que a nós o que nós importa é este país, que amamos mesmo cando nos defrauda. E a nós os resultados só nos importan en función do país mesmo e do proxecto que ofrecemos, que é substancialmente o mesmo do de Castelao, que vostedes todos, os da dereita e os de entremedias, simulan venerar en Bonaval, porque está sepultado e non pode defenderse por si mesmo.

Vostedes todos, uns e outros, tentan *demonizarnos* ou desacreditarnos mesmamente porque teimamos en proseguir o labor de Castelao, e a vostedes de Castelao só lles interesa que permaneza sepultado e silente, tal como estaría se nós, o BNG, non falasemos coas súas propias verbas transpostas en linguaxe e coordinadas políticas actuais.

Ao cabo comportáronse uns e outros con nós como se comporta polo mundo adiante o pensamento único cos auténticos demócratas, cos que exercemos a liberdade e veracidade sen autocensura no pensamento e na práctica política e que, por tanto, exercemos a discrepancia cando é precisa e tamén, cando cómpre, a disidencia na procura dunha sociedade xusta e dunha cidadanía non manipulada. O método contra os discrepantes e os disidentes é coñecido: discriminalos primeiro e *demonízalos* despois, e, cando se repoñen, criminalízalos. *Os cárceres da miseria* —deberan vostedes ler ese arrepiante ensaio revelador—.

Vostedes todos son moi dados a alcuñárennos como “fundamentalistas”. O artigo 2 da vixente Constitución española di literalmente: “A Constitución fundaméntase na indisolúbel unidade da nación española, patria común e indivisíbel de todos os españois”. Iso si que é fundamentalismo explícito e literal, ademais de resultar cientificamente moi pavoro. O normal é que unha constitución se fundamente na vontade soberana da cidadanía expresada nun proceso constituínte no plano sociopolítico e non só no institucional. Mais é sabido que no tardofranquismo o proceso constituínte aberto pola cidadanía na dinámica social non ía polos roteiros do que sería a reforma política, senón por unha rotunda creba demoráctica co réxime franquista. Por iso os mal chamados “país da Constitución” tiveron que expresar, como fundamento dela, un axioma apriorístico e reduccionista que contradicía a concepción do Estado español como plurinacional, asumida tanto polos cidadáns en loita contra o fascismo como polas forzas políticas efectivamente existentes e activas na ilegalidade fronte ao réxime antidemocrático do *Movimiento Nacional Español*.

Hoxe, un cuarto de século despois, os que sostemos as mesmas teses que sostiñan as organizacións cívicas, sociais, sindicais e políticas daquela en loita pola democracia, somos obxecto de anatema, somos tratados como inimigos interiores do Estado democrático, nacido a consecuencia dos nosos combates, e mesmo como inimigos interiores de Galiza. E os actuais cadros dirixentes dun partido como o PSOE, cos que moitos de nós traballáramos como aliados no proceso constituínte anterior á Constitución, alíanse cos que daquela estaban en contra da democracia e a prol dun chovinista patriotismo español que agora reaparece descaradamente nas mensaxes e documentos do actual PP. Lean a última publicación da fundación FAES, presidida por José María Aznar. Lean iso e saiban o que é agora a proclama de que “o patriotismo español e a patria española son moralmente superiores aos nacionalismos *tribais*”, como o catalán ou o galego. Lean e saiban con quen están vostedes a pactar a nivel de Estado esas historias.

O artigo 2 da Constitución, entendido na súa literalidade, expúlsanos ideoloxicamente da comunidade dos pobos e dos cidadáns todos do Estado, e mesmo o artigo 8 encarga teoricamente ás forzas armadas a nobre misión de mallar en nós, chegando o caso, por asu-

mirmos e defendermos o concepto de nación (de Breogán) que aplica a Galiza a estrofa derradeira do texto oficial do himno galego aprobado como tal por lei deste mesmo Parlamento. E, aínda así, nós acatamos e prometemos nesta Cámara esta Constitución e demostrámolo sistematicamente na nosa práctica política aquí e en todas partes. ¿Que meirande exercicio de tolerancia e xenerosidade ideolóxica e que proba máis rigorosa de respecto e de lealdade democrática se nos pode pedir?

Américo Castro deixou sentada e demostrada a súa tese de que a intolerancia deu ao traste no século XVI coa ricaz e polimorfa sociedade castiza de mouros, xudeus e cristiáns, e converteu a convivencia hispana nun inferno inquisitorial. Hoxe, a intolerancia do unitarismo uniformista español-aznariano, patrioteiro, sectario e excluyente está a converter noutro inferno inquisitorial a convivencia politicamente articulada de españois, galegos, cataláns e vascos de nación, como dicían os ilustrados do XVIII. E vostedes teñen que decidir se se poñen á roda desa intolerancia para aplicala maquinalmente no escenario político intragalego, colaborando na pretensión fraguiana de lograr a extinción do BNG —vai apañado—. Quixemos ser aliados con vostedes fronte a tamaña aberración e vostedes escolleron pasar ao campo adverso ao exercicio dos dereitos políticos deste noso país, indispensábeis para o seu florecemento político autónomo e o seu benestar social. A vostede, señor Touriño, faltoulle tempo para acudir a recibir o abrazo do oso do actual candidato a investida e para amañar o que vostedes mesmos chamaron “escenificación do empate técnico” nas actuacións constitutivas desta Cámara, no mellor estilo fraguiano: gobernar este Parlamento desde fóra del, desde o poder executivo da Presidencia da Xunta mesmo denantes de ser investido dese poder por esta Cámara de representantes electos polos cidadáns. E a seguir cacarexaron para fóra que querían dialogar co BNG —seguramente o *trágala* goiesco que cociñaran os dous a catro mans—.

E así, na constitución do Pleno e das comisións deste Parlamento, vostedes dous —o candidato do PP e o candidato do PSOE— erixiron os seus caprichos e comenencias persoais en criterio interpretativo e deturpador do espírito da Constitución e do Estatuto de Galiza, e ciscáronse nos usos parlamentarios que establecen a prelación dos grupos pola orde dos resulta-

dos electorais en escanos e en votos. No caso de igualdade en escanos deciden, como é lóxico, as cifras dos votos emitidos polos electores que así exercen o poder democrático e o confiren aos seus mandatarios, a nós.

Aquí os que xogamos limpo levamos as de perder. E falan vostedes de darlle preminencia ao Parlamento. Vostedes non quixeron entender que eu non teño dereito a anular votos dos electores que optaron polo BNG para deixalos reducidos a unha cifra inferior á que vostedes recibiron. Hai poucos días o presidente desta Cámara no seu discurso inaugural fixo mención mesmo en latín dun aforismo romano: “*Auctoritas in senatum, postestas in populo*”. E traduciu: “A autoridade no senado, o poder no pobo”. Vostedes pretendían que eu borrasedo mapa o poder dun fragmento de cidadáns que votaron BNG e que lles atribuíse ese poder e non só a auctoritas aos membros do senado, ou sexa, neste caso aos seus deputados. En vista de que me neguei a semellante infidelidade, propalaron vostedes que eu non quería dialogar, cando a realidade era que eu non podía *palanganear* aquí cos dereitos dos nosos votantes e co mandato que nos conferiran. Os votos non son nosos senón dos electores, de nós é o mandato. ¿Ata onde se quere chegar na deturpación e corrupción de tan elementais principios democráticos que ata se invocan como criterio incontrovertíbel no discurso inaugural desde a Presidencia desta Cámara?

Mais certamente tamén nós, o BNG e eu como portavoz e candidato, temos deficiencias propias, cometemos erros, incorremos en inxenuidades. Unha deficiencia palpábel estriba en non dispormos de medios de comunicación propios, ou, cando menos, afíns ou, no límite, neutrais. O primeiro é da nosa única incumbencia e responsabilidade; o segundo e terceiro, non. Por tanto, o primeiro non é cousa de tratalo aquí, só quero sinalar que xa neste punto partimos en inferioridade de condicións respecto dos nosos opoñentes. Tocante aos medios neutrais, deberan de ser os públicos, mais o Goberno do PP na Xunta ten convertidos os medios neutrais en propios seus pola vía perversa de apropiarse dos que son por lei públicos e autonómicos, nos que todos deberían ter alícuotas de usufructo e presenza correlativas á nosa presenza e actividade nas distintas institucións políticas do país. Non vou insistir en algo que incluso institucións neutrais,

como o Valedor do Pobo e o Consello de Contas, teñen analizado e enunciado —cada unha no seu ámbito propio de actuación e control—: a manipulación antidemocrática e a exclusión do pluralismo á que somete a Xunta a xestión e a conducta da Radio e a Televisión galegas.

Durante todo o proceso das eleccións, ese perverso uso dos medios públicos acadou o paroxismo. O presidente saínte negouse en redondo a debater perante as Cámaras da tele cos candidatos alternativos, mentres monologaba canto quería, inauguraba canto quería e me agredía impunemente a mansalva —e aquí non pasou nada—. Nin sequera parece que a sociedade civil —da que tanto se fala— o castigase por iso que na Europa na que disque estamos resulta inconcibíbel.

Que non tivemos medios de comunicación privados afíns nin tan sequera, en rigor, neutrais, resulta patente, pero nesta cuestión tampouco vou entrar agora. Só quero anunciar con toda franqueza unha aseveración, unha matización ou reflexión. Nas pasadas eleccións, ademais das tres principais formacións políticas que concorriamos a elas presentando candidaturas, concorreu tamén un cuarto partido, só que sen presentar listas: foi o partido dos poderes mediáticos que, simplificando —gráficamente, tal vez abusivamente—, combateron “en bloque” contra o Bloque. O problema non é iso. O problema é que no panorama dos medios de comunicación non públicos en Galiza non existe pluralismo ideolóxico nin político, só variantes de matiz dunha mesma ideoloxía e dunha única posición e aposta política en case todas as dimensións e proxeccións que poida ter esa expresión. Pero se non hai pluralismo ideolóxico e político nos medios de comunicación, ¿como pode funcionar tal pluralismo nunha sociedade como a actual, que todo o mundo e incluso o candidato acaba de definir como “sociedade da información”? De xeito que, se os medios de comunicación públicos son un monopolio do poder establecido no aparello do Estado e se os medios privados son case monolíticos, nunha posición ideolóxico-política que ademais, cardinalmente, coincide coa do poder, e se por riba as empresas mediáticas, que nas súas publicacións fan unha constante apoloxía da competitividade como norma emperesarial, dependen financeiramente do poder político da Administración pública, ¿que vieiros de información

e comunicación cos cidadáns nos quedan aos discrepantes en cuestións tan cruciais como o benestar social, o autogoberno, o financiamento autonómico, o desenvolvemento constitucional, os sectores estratégicos da nosa economía, o uso do idioma, e así seguido? Pois quedánnos dous: o tantán e “radio macuto”. O tantán resulta dificilmente utilizábel nunha sociedade informatizada e urbana onde o ruído é pavoroso. Radio macuto é propia da guerrilla rural, e é patente que nós non estamos en ningunha guerrilla. ¡Pois xa me dirán vostedes!

Dos erros propios, ao primeiro xa me referín abondo ao falar do comportamento dos posibles aliados para unha alternativa de cambio. O segundo erro consistiu en apostarmos por elaborar un programa de goberno serio e factíbel, do que abondaría coas corenta medidas urxentes peneiradas dese programa para darlle a volta polo forro en catro anos ao tratamento da maioría dos problemas padecidos e denunciados por diversos sectores cidadáns, aínda que logo resulte que as denuncias non fosen trasladadas maioritariamente ao comportamento do voto.

Digo que foi un erro facer ese esforzo. Dígoo sarcásticamente, porque un programa só orienta a cidadanía se chega a coñecelo. E é evidente que só moi minoritariamente tivo coñecemento del, aínda que fixemos todos os esforzos posibles para difundilo. A pantalla mediática interpúxose entre o emisor do programa —nós— e o receptor —a cidadanía—. Así é que de nada ou de pouco valeu o noso esforzo de portas a fóra do BNG, pois, en troques, de portas adentro si que nos valeu. Mais de portas adentro non se gañan eleccións. Semella, iso si, que lle valeu ao candidato á investidura de hoxe, a vulgar polo seu discurso de antonte para a súa nova era no poder. Seica traballamos para o inglés. Polo que acabo de escoitar tamén lle valeu ao candidato do PSOE, polo que oín hai un chisco. Parece que non lle valía durante a campaña, que sistematicamente quería diferenciarse de nós. Tamén lle valeron o documento político e as teses políticas aprobadas no Congreso do BNG na asemblea nacional da primavera pasada respecto da mundialización, da globalización, e da situación política actual. Daquela non lle valía.

O terceiro erro ten connotacións máis graves porque atinxe á ética social. O BNG, e eu mesmo en pri-

meira liña, esforzámonos ao longo dos dous últimos anos en exhortar aos cidadáns a asumir valores de autoestima, dignidade cívica e institucional, de dereitos e liberdades democráticas e de benestar social, de restauración do *welfare state* e das políticas de servizos sociais e benestar neste país, que figura á cola do Estado e de Europa en todos os indicadores ao respecto. Exhortamos os cidadáns e predicamos co exemplo no exercicio da dignidade e no uso das liberdades, como tento facer eu mesmo aquí, hoxe. Mesmo sei defender a paz e opoñerme á guerra que estoupou aos dous días de iniciada a campaña electoral oficial, xogándome o tipo e dándolles aos sicofantes da Xunta a oportunidade de alcuñarme de “talibán”. Entremetres, o candidato do PP definía as mulleres pola posición corporal de subconxuntos de carnes diversas, incluído o cerebro, e apreciaba a guerra como medida de hixiene, estilo Victoria-Gasteiz, só que a lo grande. E o candidato do PSOE calaba como un morto neoiorquino ou afgán, ou alineábase con Bush; iso sí, con reparos, como nas películas para maiores na censura de outrora hora.

Pois os resultados están á vista: tres de cada catro electores pasaron de votar, e dous de cada catro votantes coidaron que a dignidade e as liberdades as encarnaba, seguramente con perfección de santidad, o actual candidato á investidura. E, naturalmente, déronlle os seus votos. Non me convencen, mais acato a decisión dos votantes.

Ao cabo, o problema é seu e non meu, que eu vou seguir a exercer a liberdade e a manter a dignidade ademais de seguir a loitar por eses valores para toda a cidadanía. A dúbida metódica que me asalta é de se a cuestión estriba no coñecido problema marxiano da transformación de valores en prezos. Se cadra, o problema radica en que os valores éticos e democráticos da autoestima, dignidade e liberdades non se cotizan no mercado electoral porque, evidentemente, non teñen prezo.

Finalmente incorrín nunha inxenuidade monumental. Nós somos nacionalistas pero acatamos a Constitución e o Estatuto de autonomía de Galiza —aínda que non nos sirva de nada para non sermos procesados e queimados pola inquisición reinante—. Congruentemente con iso, para concorrer a unhas eleccións ao Parlamento autonómico, aspirando a go-

bernar nesta autonomía, comprometémonos a actuar no estricto marco do Estatuto, mais tamén a aplicalo na plenitude das súas competencias, a empezar polas súas exclusivas. Coidamos que non podía haber mensaxe máis inequívoca de moderación dunha forza política con ideario nacionalista —como o de Castelao—. ¡Inxenuo de min! O que nós considerabamos perfecta moderación resultou ser toda unha provocación subversiva. Non caín na conta de algo que, porén, dixera eu mesmo máis dunha vez: que os centros de poder que enviaron ao actual candidato do PP a pór orde en Galiza o fixeran para inutilizar o Estatuto na práctica lexislativa deste Parlamento e no Goberno da Xunta, e mantíñano con ese fin no poder ata agora. Daquela, ¿como ían permitir eses poderes que os do BNG repuxesemos en vigor un Estatuto que lles resultaba tan útil convertido en papel mollado nun país no que chove tanto? A nosa moderación disparou todas as alarmas nos despachos deses poderes todos, e foron a por nós. Foi peor que se nos puxesemos en plan nacionalista radical, porque xa é sabido que o de ir á raíz a maioría de vostedes todos non o entende sequera, e o resto adoita apañar os tubérculos e as raíces polas follas.

Pois ben, nas condicións que acabo de analizar, a cidadanía galega xulgounos e emitiu o seu veredicto. O pobo é o único soberán admisíbel nunha sociedade democrática, e eu sempre acato e asumo, por suposto, o seu veredicto, como fai o BNG como organización democrática que é. Non se nos ocorre deslexitimar os seus sufraxios, mesmo se criticamos actuacións dos diversos poderes ou forzas concorrentes como ilexítimas cando consideramos que o son. Facer trampas, enganar, ocultar, faltar á equidade ou abusar do poder só deslexítima a quen así actúe, porque é inmoral esa conducta política, mais non pode deslexitimar os electores que votan conforme ao seu coñecemento, ideoloxía e intereses, segundo o seu saber e entender.

Témolo moi claro, non padecemos tentacións ningunhas mesiánicas nin caudillistas. ¡Alá quen se crea mesías ou caudillo, e alá tamén os cidadáns que o aturen e consintan converterse en súbditos, regresando na historia á condición de suxeitos propios dos réximes autocráticos de antano ou totalitarios de hogano! Outra cousa é que exerzamos, porque debemos exercela, a nosa capacidade de análise do comportamento da sociedade co método de intelección que considere-

mos máis acaído nas ciencias sociais e no pensamento político. Nunca renunciarei a examinar a sociedade e a cidadanía nos mesmos procesos políticos nos que me someto ao seu xuízo e veredicto. E non vou amar menos os galegos e as galegas de nación porque non me elixiran para a presidencia da Xunta. Sería un amor interesado, impropio dun demócrata nacionalista convencido, que xa o era cando participaba na loita cívica contra o fascismo franquista e que nunca caeu na tentación da violencia por impotencia ou desesperación, mesmo cando a violencia instalada no poder lexitimaba a violencia que se exercese en contra del como resposta.

E velaquí estamos, pois, os nacionalistas galegos, electos cos sufraxios dun de cada catro cidadáns que exerceron o voto e que, pese ao asedio, en condicións tan adversas, votaron polo BNG. Todos os cidadáns son iguais en dereitos, e niso merecen todos a mesma consideración, mais non son iguais na expresión e no exercicio político deses dereitos, e niso non poden merecer todos o mesmo aprecio.

O BNG fica situado agora nunha posición —e mesmo nunha situación— que, nesta Cámara, representa conxuntamente a esquerda democrática e o nacionalismo tamén democrático, combinadamente como expresión propia de Galiza e mais da conciencia progresista existente na cidadanía. Ignacio Ramonet escribiu hai un par de anos en *Le Monde Diplomatique* que o común dos partidos socialdemócratas europeos actuais son en rigor os actuais partidos conservadores, dado que os conservadores se converteron nunha dereita cada vez máis ultraliberal. Isto resulta aínda máis verdadeiro no escenario político do Estado español, dada a peculiar idiosincrasia da dereita celtibérica en toda a historia contemporánea do Estado. A deriva desa dereita comezada polo “estilo Aznar” no exercicio do poder tivera o seu banco de probas na autonomía galega desde 1990 co “estilo Fraga”. ¡Alá quen desde outras posicións nominalmente diferentes escolla alinear nese roteiro e procurar o amparo da expresión máis rancia e precursora dese patriotismo español excluyente e separador!

No que a nós concirne estamos dispostos a contribuír a conformar a vontade desta Cámara e do Goberno desde a nosa posición, sen dogmatismos nin rixidez, mais tamén sen compoñendas. O programa

de goberno que elaboramos é, naturalmente, opinábel, mais é denso e é serio. Non é un documento feito para saír do paso nas eleccións e esquecelo ao día seguinte, gobernasemos ou non. Tan serio é que contén xa algunhas das liñas de acción anunciadas antonte como novidosas polo candidato á investidura, e que, desde logo, estiveran fragorosamente ausentes na súa precedente acción de goberno, nomeadamente no relativo ao benestar social, á cultura e ao idioma galegos. Desde ese programa, que é o noso, estamos dispostos a dialogar, sen actitudes dogmáticas nin doutrinarias, sen apriorismos; a dialogar primordialmente nesta Cámara e, a partir de aí, fóra da Cámara tamén, non de costas a ela nin menos ás agachadas.

Tocante a vostede, señor candidato á investidura, dixo que quería abrir “unha nova era” nada menos. Recoñecerá que tardou vostede un pouco, doce anos, en plantexarse tamaño pretensión que non anunciara cando chegou aquí de primeiras. Sempre se está a tempo: mentres hai vida, hai esperanza; tamén para o noso país, mentres sobreviva. Eu son tan inxenuo que sempre aposto por que os seres humanos poden mudar, pese a calquera evidencia de experiencias acumuladas. Dirán moitos que así me vai, mais non me importa, eu son eu e non son os outros; ou sexa, o inferno, segundo o Sartre de *Huis clos*.

Nos meus últimos trinta e cinco anos de actividade política, o partido dos señores de entremedias lévame enganado e defraudado tantas veces que xa non podo saber con certeza se o superan a vostede nesa esperpéntica carreira. (*Risos*.) Mais algo teño por certo: se vostede fai trampa outra vez, vostede pasará sen pena nin gloria —a gloria non a merece, mais tampouco lle desexo o inferno, nin sequera o de Sartre—, mais este país proseguirá o seu camiño adiante pola historia, e nós estaremos nese camiño, xustamente o BNG é o que estará nese camiño, o que está nese camiño, adiante pola historia. Esa marcha avante na que seres humanos galegos como Castelao e Bóveda e tantos outros —e tantos moitos máis que non figuran con nome propio individual na nosa memoria, pero que na nosa memoria están como bos e xenerosos— proseguirá esa marcha avante, digo, na que esa “Santa compañía”, como a chamou o Daniel, de Rianxo, é o protagonista colectivo da “Alba de gloria” que neste país alumea en cada mencer de combate cívico e político polas súas liberdades e polo seu benestar; esa

marcha avante que vostede outrora tentou deter e ese cotián mencer que vostede outrora tentou apagar tan teimuda como insensata e inutilmente, por carecer da indispensábel modestia que profesamos os que sabemos e asumimos que a historia a fan os pobos e non a facemos os chamados líderes nin, por tanto, a podemos desfacer nin deter.

Mudarra e Chinchilla, cando aplicaron as que vostede chamaría hoxe “medidas de hixiene” decretadas daquela por Isabel e Fernando para a doma e castración de Galiza, que relatan as crónicas, non tiñan imaxinación para abesullaren que, trescentos cincuenta anos depois —un pestanexar de ollos no tempo histórico—, un militar liberal chamado Solís e mais Antolín Faraldo e os estudantes composteláns —outra volta os universitarios como precursores, xa ve; pónase a remollo, non ten barbas— fan facer *emergullar* de novo, coa Revolución do 46 e os mártires de Carral, as fontes aparentemente estiñadas co esmagamento dos Irmandiños —pero que en realidade seguían o curso dun río soterrado ao longo de tres séculos—.

Eu dixen humoristicamente máis dunha vez —e remato, señor presidente— en conversas de amigos que este país resistira inclusive os clataclismos dos pregamentos terciarios ou alpinos, que unicamente o fixeran bascular cara ao Atlántico e formaran o marabilloso ecosistema das rías —que vostedes *remolonean* en sanear, por certo, aínda que o simulen cando tocan eleccións—. Se aqueles cataclismos oroxénicos non acabaron con este país, mesmo denantes de ter habitantes, non acabaría vostede, señor candidato, por moito que aínda puidese durar a súa fatalmente efémera pertenza á biosfera, como a de todos nós. Así que, asosegue que ese cargo de conciencia non o vai levar vostede consigo ao seu sartego político, cando lle toque.

Entrementres ten vostede a oportunidade de demostrar que a oferta, a apertura e o diálogo dos que falou vostede aquí o outro día, que eu acepto, os vai cumprir, e non faga como a partir de 1993, que fixo o mesmo, eu contesteille o mesmo, e nunca máis se soubo.

Máis nada e moitas gracias. (*Aplausos nos escanos do Grupo Parlamentario do Bloque Nacionalista Galego.*)

O señor PRESIDENTE: Moitas gracias, señor Beiras.

Ten a palabra o señor Pita Varela polo Grupo Parlamentario Popular.

O señor PITA VARELA: Señor presidente, señorías, un pequeno inciso. Supoño que cando o voceiro do Bloque Nacionalista Galego falou de “humoristicamente” non faría referencia ó seu discurso patético do día 21 de outubro, xusto ó saberse o resultado electoral, porque foi verdadeiramente unha demostración do humor do señor Beiras. Supoño que non se referirá a ese, porque penso que aínda ó pobo galego, descualificado persoalmente, lle está dando o sorriso ó ver que pode haber alguén que se presenta a unhas eleccións e non acepta a súa derrota por quinta vez consecutiva, como lle pasou ó señor Beiras. Isto como preámbulo simplemente, señor presidente. (*Risos.*)

Señor presidente, señorías, como consecuencia das eleccións, da realidade, non da realidade virtual que escoitamos hai un momento, senón da realidade, do que aconteceu o 21 de outubro, auténtico día no que o pobo sanciona a actuación dun goberno, e incluso non só a actuación dun goberno, senón que sanciona a actuación tamén dos grupos da oposición —que tamén o sanciona, loxicamente— e tamén, equilibra, reequilibra ou modifica tamén cómo se atopa nese momento previo á constitución dunha Cámara, dáse a circunstancia de que, por cuarta vez consecutiva —como non aconteceu aínda en ningunha comunidade do Estado—, como consecuencia da acción política do Goberno do presidente Fraga e do grupo parlamentario que o apoia, como consecuencia diso, hai non unha maioría, senón unha supermaioría do Grupo Parlamentario Popular, do Partido Popular, co seu proxecto de continuidade do que foron doce anos excepcionais da historia de Galicia e do que foi a transformación da nosa comunidade a través, como dixeran en moitas ocasións —e aproveitamos hoxe para repetilo—, dunha revolución silenciosa. Hai unha nova Galicia, consecuencia do traballo dun goberno serio e responsable, que si presentou un programa, que o presentou no 1989, que o cumpriu ó cento por cento, que

o presentou no 1993, de continuidade outra vez, como non podía ser doutra maneira, e que o cumpriu ó cento por cento no 1997 e no 2001.

Consecuentemente, a resposta dos cidadáns non podía ser outra que o apoio maioritario, ¡que xa lles gustaría a outros! Porque alí onde presentan os programas ficticios —que despois fan todo o contrario ó que presentan, a utopía falsa—, que resulta que é neses poucos concellos onde gobernan, entre outros, os nacionalistas galegos —os nacionalistas radicais, claro; os nacionalistas verdadeiros aquí practicamente non existen—, resulta que é onde, cando chega a hora de ratificar ou non o seu traballo, perden máis votos e é onde o Partido Popular, ademais, como pasou nestas eleccións e noutras, recupera incluso ese voto urbano, a pesar da descualificación permamente do líder do Bloque Nacionalista Galego respecto dos propios cidadáns e da súa capacidade para que en liberdade, porque nos atopamos nun país democrático, poidan emitilo seu voto con plena liberdade; algo que non entenden —non sei se todos— os representantes do Bloque Nacionalista Galego. Eu penso que algúns haberá que si. Supoño que será a disciplina a que os somete a acata-lo que se dixo aquí dos parvos. (*Risos.*) É que eu primeiro non entendía ben se estaba falando dos bardos ou dos parvos, pero era dos parvos, desa gran maioría que vota o Partido Popular. Por enésima vez o representante do Bloque Nacionalista Galego descualifícaos e chámalles parvos, como lles chamou ignorantes cando no ano 1997 dixo aquí nesta mesma Cámara —está recollido na acta— que os 2/3 dos votantes do Partido Popular eran analfabetos. E descualifica tamén aqueles da emigración —loxicamente, para vostede, polo menos para vostede, ou para vostedes, que falan no nome do grupo, do grupo *variopinto* que son o Bloque Nacionalista Galego—, os nosos emigrantes, que son coma nós, coa diferenza de que en vez de atoparse aquí teñen uns a sorte e outros a desgracia —porque non o están pasando ben— de atoparse fisicamente noutro espacio; pero teñen os mesmos dereitos os que están acolá que os que estamos acá, os que están na diáspora como os que estamos na metrópole. Iso a vostede, señor Beiras, non lle vale.

Pero nós non podemos estar mirando permanentemente para a esquerda porque temos que traballar. Os gobernos do presidente Fraga o que fixeron foi, cun

proxecto de progreso, de modernidade e de transformación, mirar cara a adiante para transformar Galicia e sucesivamente os cidadáns, tendo en conta, ¿como non?, e escoitando o que din outros grupos; pero nós o que non podemos é someternos a implanta-lo programa dos outros. Defraudaríamos, señor presidente, señorías, os que tiveron a confianza no presidente Fraga e no grupo parlamentario que apoia o Goberno do Partido Popular de Galicia, como non podía ser doutra maneira.

Aquí non se deturpa absolutamente nada. E quero subliñalo, porque se fixo referencia a como nesta Cámara non se debatía todo. Eu quero dicir que saia calquera dos representantes ou voceiros dos dous grupos da oposición —un xa desapareceu— para dicir qué tema se deturpou nesta Cámara, se esta Cámara non é democrática e cá é esa transformación para que poidan vi-los temas. Outra cuestión é que a minoría pretenda impoñer á maioría o que ten que decidir, porque daquela si que poñeríamos en grave risco cás les son os principios da democracia.

E dito isto, quero felicita-lo noso presidente, que leva liderando nos últimos doce anos o proxecto máis ambicioso que houbo no Estado, o dunha comunidade que era a fin do mundo, xa que nos atopabamos practicamente illados do resto do mundo, e que hoxe é un referente en múltiples aspectos, e referente, ademais, en canto á evolución e á modernidade do que hoxe son tódalas aplicacións, empezando polas novas tecnoloxías, aquilo que tanto se criticou. Se nós fixeramos caso, hoxe Galicia non tería as redes dos medios de comunicación, as redes informáticas do que é hoxe a modernidade, das conexións, das autopistas da comunicación. Témolas antes que ningunha comunidade, e iso recoñeceuno a nosa sociedade e iso recoñéceno en todo o Estado. Somos pioneiros, iso si, porque non lle fixemos caso á oposición nin cando debatemos nunha investidura nin cando debatemos nun debate do estado da Autonomía nin cando debatemos uns orzamentos. Nós témo-lo noso proxecto.

Recordo cando se criticaban tódolos grandes proxectos das infraestruturas, desas comunicacións, da autopista da información, de algo que hoxe é a clave, que é ver hoxe os nosos rapaces enchendo eses ciber tódolos días. Sómo-la primeira comunidade na que os centros educativos, señor Touriño, están conectados; a

primeira do Estado con moita diferenza. Agora, ¿que aínda hai que facer maior esforzo? Por suposto. ¿Que temos que mellorar? Por suposto. Pero, en moitos aspectos, somos pioneiros e os primeiros, con grandes dificultades, porque a nosa aposta priorizou sempre o que demanda a nosa sociedade e, consecuentemente, detrás vén o recoñecemento.

Vostedes poden criticar moitísimos aspectos dos sucesivos gobernos do presidente Fraga. Vostedes poden criticar —por certo, non o escoitamos— o noso programa político. A min, hai un pouco, escoitando o señor Touriño, dábase a sensación de que o Partido Socialista gañara as eleccións e nos estaba presentando o seu programa. Por certo, en varios aspectos era unha relectura —en cativo— do que é o gran proxecto do Partido Popular. E cando vostede dixo que o señor presidente da Xunta difuminara e non aclarara nada no discurso do outro día, non pretendería vostede que o presidente Fraga estivera aquí doce horas falando. Pero eu quero recordarlle que o único partido político que nas eleccións do 21 de outubro presentou un programa completo foi o Partido Popular, primeiro cos libros brancos e logo cos mil —parte deles téñenos anotados vostedes, xa llelo dixen nalgunha ocasión, o que pasa é que son pouco traballadores e creo que van aínda no capítulo cuarto—... Nós temos moitos máis, porque traballamos moito, (*Risos.*) dígollo de verdade. Vai no capítulo cuarto, pero nós témolos aí escritos; léaos, por favor. Daquela, non lle pida ó señor presidente que bote oito ou dez horas lendo o noso gran proxecto de futuro, que ten o enganche coa continuidade do que foron estes doce anos, porque, de verdade, nós sentímonos satisfeitos, moi satisfeitos, porque o pobo galego así o demostrou o día 21 de outubro. Nós non imos rachar e impedi-lo que é o apoio popular, incluíndo os que o Bloque Nacionalista Galego lles chama parvos, que son todos aqueles que non votan o Bloque Nacionalista Galego; concepto moi bo do que é o sistema democrático aplicado na doutrina do Bloque Nacionalista Galego.

¡Así lles loce o pelo! Sigan así. Por nós, desde logo, sigan con eses discursos durante moitos anos, porque eu dígolles de verdade, cando aquí falamos da cuarta lexislatura e da maioría, señor Beiras, do presidente Fraga, eu quero recordarlle que o señor presidente gañou no 1989, no 1993, no 1997 e no 2001, e que vostedes, dentro do gran éxito, non sei qué era o

que non querían celebrar con champaña, porque vostede, persoalmente, son cinco derrotas consecutivas as que leva. Penso que ese si que é un *récord* paréceme que non hai ningún líder en España que o teña. (*Risos.*) Nós témo-lo *récord* de se-los que máis gañamos; vostede ten o de se-lo que máis perdeu.

Fixo referencia á universidade, ó problema planteado na actualidade. Mire, señor Beiras, eu quérolle recordar que a vostede na universidade xa o sancionaron hai tempo, persoalmente, cando aqueles rapaces andaban poñendo uns papeliños, como aquel de “*Buscar al soldado Beiras*”. (*Risos.*) Vostede saberá por qué era. Creo que non o atopan pola universidade case ningún día dos que ten que ir vostede a impartila súa docencia alí. Pero ben, esas son cuestións... Si, si, creo que aínda o andan buscando. (*Risos.*)

Pero é que, claro, vostedes veñen aquí, facer un discurso de descualificacións permanentes cara a quen obtén a maioría do pobo, dos medios de comunicación, que están, segundo vostedes, ó servizo do Partido Popular. Eu, cando cambio impresións como voceiro deste grupo cos meus compañeiros, cos membros do Goberno, a verdade é que vexo que non fan a lectura que fai o Bloque Nacionalista Galego. Nós pensamos que hai un país libre, onde cada un exerce libremente, e que, desde logo, non está mediatizado.

Eu máis ben penso que é un pouco de nostalxia do señor Beiras, que recoñeceu —por certo, nunha contradicción clarísima e permanente— aquí, no ano 1993 —témolo gravado—, que non era marxista. No 2001 si o recoñeceu abertamente; congratúlanos que agora o recoñeza, pero no ano 1993 dixo que non. E nun medio de comunicación tamén dixo que non. Pero, ben, como vostede unha vez máis quitou aquí —cousa que non é no aspecto de utilizalo partidariamente— a figura do noso Castelao, quero recordarlle que vostede é marxista e Castelao non era marxista; iso como diferenciación fundamental. A partir de aí fale vostede o que queira. Pero Castelao non era marxista, vostede si. É unha leve, pequena, diferenza entre vostede e Castelao, e outros moitos que nos atopamos nesta banda, á parte dos que están empatados con vostede; porque vostede, que é tan demócrata, e vostedes, do Bloque Nacionalista Galego, aínda non se deron conta, non se decataron, de que na banda da oposición están empatados. Non hai o voto 18.363,

hai 17-17 neste Parlamento e en tódolos parlamentos democráticos do mundo. Os números poñánlles a aqueles cidadáns nos países onde a democracia non se exercía e estaban numerados como os animais; a aqueles parvos, que o serían para vostede, non para nós, loxicamente. Son cidadáns que hoxe, por sorte, con dificultades, teñen o pleno dereito e ós cales nós tamén os imos axudar para que, como nos axudaron solidariamente a nós, poidan te-los mesmos dereitos que os que hoxe desfrutamos nesta Cámara, nas 17 cámaras autonómicas e no conxunto do Estado español, aínda que lles pese —e digo o de “español” con especial énfase, para que se enteiren; dígoos polas dificultades ás veces dese entendemento—.

Señor Touriño, eu xa llo dixen e repítollo —díxeno nalgunha outra ocasión—, nós, loxicamente, alegrámonos dese empate, incluso de que fora algo mellor, e dígoallo porque do mal, o menos. Pero, de verdade, vostede fixo aquí unha serie de plantexamentos relacionados co seu programa —que quitaron agora, porque na campaña practicamente non se lles viu— e, desde logo, a verdade é que dixo cousas que non teñen nada que ver co que pasou, e incluso algún plantexamento que fixo de modificacións tería que facerse a nivel de Estado. Eu quero recordarlle que en todo o que foi, a nivel de Estado, o seu partido, e vostede máis directamente, por formar parte de gobernos do Partido Socialista en Madrid, tivo unhas ocasións magníficas para facer moitas modificacións. Ben, pois resulta que vostedes pecharon o seu exercicio centralista e xacobino e non houbo maneira de que cara a nós fixeran algunha apertura. Vostede, como galego, ó mellor xa estaba pensando no futuro en vir a esta terra e en vir defende-los intereses dos galegos, dignos intereses, e desde logo vostede como socialista puido facer un pouco máis cando tivo alí outras oportunidades e así non teríamos nós que estar amañando as desfeitas que fixeron vostedes. Porque, cando fala de solidariedade, eu quero recordarlle que houbo en Madrid un goberno que, se dura un pouco máis, a solidariedade transfórmase en que nos deixan a todos en coiros, señor Touriño. (*Risos.*) Faltoulle moi pouquiño. Claro que houbo unha reacción do pobo, que loxicamente entende moito, e colleuse a tempo no seu momento para que non acontecera unha auténtica catástrofe.

Vostede falou da converxencia-diverxencia, e eu quérolle dicir que se alguén diverxía, se alguén non coincidía, se iamos de costas a todo o que era o camiño de Europa, pois era o que estaba acontecendo nos anos 1993, 1994 e 1995, ata que o Partido Popular gañou as eleccións xerais, puido gobernar en España e en ano e medio deulle unha volta de 180 graos á nefasta política que estaban a facer vostedes, incluído cara a nós, que é ó que eu teño que facer referencia.

Á parte, eu tería que lerlle un pouco máis, porque quero recordarlle que, por exemplo, na pasada lexislatura o Consello de Contas fixo unha serie de recomendacións e, consecuentemente, a responsabilidade do Goberno galego fixo que se procedera a dar unha nova regulación legal con tódolos requisitos esixibles para concesións, xustificacións, pago e control, mediante a modificación da Lei de réxime financeiro, e o propio Consello de Contas entendeu nos seus informes que se procedía a dar unha regulación completa na materia e quitouse un decreto sobre esta cuestión. Consecuentemente, pídlle por favor que non faga demagogia e que recorde o que si se fixo. E o que non se fixo é o que eu lle pido que recorde. Critique o que non fixemos, pero non critique o que si fixemos e o que estamos a facer.

Tamén vostede criticou o discurso do presidente. O discurso do presidente ten que estar sometido a unha temporalización que non pode exceder dun tempo e, loxicamente, o que fai é plasmar en síntese o que foi ese proxecto dos libros brancos, o que foi lanzar eses 1.000 anuncios que se fixeron do que é o proxecto e o programa do Partido Popular, baseado nunha base tan firme como foi o traballo de doce anos de continuidade, que é o que vostedes poden criticar. Digan de aí o que non lles gusta, ou díganno-lo que nós non cumprimos no noso programa, o que nos proxectos sucesivos do Partido Popular non se cumpriu. Cumpríronse todos, non houbo comunidade no Estado que cumprira o seu programa practicamente ó cento por cento, como non houbo comunidade, consecuentemente, na que quen goberna obtivera o apoio por cuarta vez que obtivo o presidente Fraga, o seu Goberno e o grupo parlamentario que o apoia. Consecuentemente non nos pida que fagámo-lo contrario..., ben, si, pídanolo, por favor, pero nós non o faremos porque seguramente vostedes o piden para que nós fracasemos. ¿Por que? Porque, mire, aquí fa-

louse, por exemplo, de urbanismo. Eu pódolle dicir que o único “feísmo” —utilizando esa palabra— no urbanismo, especialmente das grandes cidades, o hai nunha cidade na que cogobernan vostedes co Bloque Nacionalista Galego, onde gobernaron vostedes en solitario e na que aínda hoxe os xuízes están resolvendo esa problemática urbanística. Refírome á cidade de Vigo; pasados dez anos aínda o están resolvendo na actualidade. Ou a barbarie que o Concello de Cervantes está cometendo no Piornedo, que está declarado conxunto histórico, por poñerlle un exemplo dunha zona rural.

Claro que tamén hai outra cuestión que eu quero subliñar aquí, e non sería correcto que non o dixera. Hai alcaldes do Partido Socialista —por certo, os máis votados— que non coinciden nese terreo coa exposición que fixo vostede. Eu espero que vostede teña unha aproximación con eles e que recoñeza o que recoñecen eles do que é o traballo da Xunta de Galicia, por exemplo en urbanismo, pero tamén noutras cuestións, e curiosamente son os máis significativos. Como non pode ser doutra maneira, cando incluso os alcaldes de partidos opositores nos fan un recoñecemento público do traballo en materia de urbanismo e noutras moitas materias que fai o presidente Fraga e a Xunta de Galicia, de verdade ten que entender que aínda nos sentimos un pouco máis satisfeitos que cando o afago vén dos nosos.

Por certo, quero recordarlle que, como consecuencia da nosa política de vivenda, en Galicia temos entre outras as vivendas máis baratas do Estado, e quero subliñarlle que, por exemplo, en vivendas sociais a única comunidade do Estado que subvenciona o 50% a fondo perdido é esta. Vostedes en catorce anos ¡canto puideron facer!, pero a verdade é que non se viu. Nós si, subvencionámo-lo 50% a fondo perdido nas vivendas sociais. Por exemplo, unha vivenda social o custo actual que ten no Instituto Galego de Vivenda e Solo está entre os nove e os dez millóns de pesetas. O cidadán adxudicatario dunha vivenda social paga entre catro e cinco millóns de pesetas. Iso si que é unha política social avanzada en termos de benestar, e é a única comunidade do Estado que o fai. ¿Que non lles gusta? Por suposto, pero nunca o fixeron vostedes. Cando gobernaron aquí, no pouco tempo que estiveron —porque tampouco tiveron moito tempo, por sorte—, non fixeron ningunha medida dese tipo, e desde

logo en catorce anos, que puideron emanar, tampouco. Agora, ¿que lles quedou o verme para poder facelo? Pois seguramente que nun futuro, que nós calculamos para despois do 2010, (*Risos.*) porque, desde logo, vostedes, que pretenderon pechar no ano 2001 unha década de progreso do proxecto do Partido Popular dos gobernos do presidente Fraga, fracasaron. Nós rachamos con ese teito que vostedes poñían, abrimos unha nova fiestra que chega e acada, como mínimo, ó ano 2010 co gran proxecto de futuro e de continuidade do Partido Popular. Xa non hai o tóxico dos dez anos, está aberta unha porta inmensa para todos, pero especialmente para quen ten a responsabilidade de gobernar, e para vostedes para exercer desde a oposición.

A nós prodúcenos tristura, señor presidente, señorías, que a mensaxe dos grupos da oposición —como fixeron na campaña electoral— e que o único proxecto e programa fose quita-lo Partido Popular do medio para que non seguira gobernando o presidente Fraga. Miren, iso si que é fracaso, que botaran toda a campaña: “Fóra don Manuel”; e don Manuel é moito don Manuel e o pobo galego recoñeceu moito. Pois resulta que fixeron xusto o contrario do que dixeran todos vostedes: votar máis a don Manuel e ó proxecto do Partido Popular, porque non se pode ir a unhas eleccións sen proxecto e ir simplemente facer unha crítica destructiva.

A verdade, señor Touriño, é que confundiu esta Cámara cando falou da LOU. Aquí podemos falar dela, como imos falar dentro duns días cando se reabran aquí os debates. Falaremos longo e tendido e temos moito que dicir, ademais, respecto diso, pero non esqueza vostede nin ningún membro desta Cámara que esa é unha lei de ámbito estatal que se vai debater e votar o día 14 deste mes. Xa se está debatendo, xa pasou o trámite do Senado, vaise votar e vaise aprobar, loxicamente, cos votos da maioría absoluta do Partido Popular no Parlamento español, no Congreso dos Deputados; non o confunda con esta Cámara. Iso vaise facer alí. Á parte de que falemos dela, por suposto, pero o debate e a votación fundamental vaise facer onde os seus compañeiros están expoñendo as súas ideas.

O Bloque Nacionalista Galego deu a sensación de gañar nalgún momento as eleccións, porque din que

non brindaron, que eles non quixeron facer esa demostración, con champaña ou con non sei qué cousa, o que queiran. Pero eu non sei por qué teñen que brindar, na derrota, porque non gañaron nunca, e se non gañaron nunca non teñen nada polo que brindar. ¿Que foi, que nun momento determinado pasaron por riba do Partido Socialista? Ben, pois se iso hai que celebralo, celébreño vostedes, por nós poden celebralo durante cen anos. Agora, nós estamos moi satisfeitos, ou satisfeitos, de que houbera un reequilibrio, de que neste momento estean empatados, porque nós consideramos que o Partido Socialista é a alternancia, partindo duns principios básicos. Hoxe o noso grupo non deixou de sorprenderse unha vez máis cando o Bloque Nacionalista Galego veu falar aquí da Constitución e veu falar aquí fundamentalmente do Estatuto. ¡Oian!, que hai poucos meses, no mes de abril, celebramos aquí o 20º aniversario do Estatuto de autonomía, o 20º aniversario, pero ¡ollo!, non o celebramos todos, celebrámolo os que apoiámo-lo Estatuto, como previamente apoiámo-la Constitución, porque, se non, é que facemos aquí unha confusión moi grande. O Bloque Nacionalista Galego, o que había daquela do Bloque, non acatou o Estatuto de autonomía, a ver se nos entendemos dunha vez, porque, se non, iso se chama puro fariseísmo político e aquí estamos para poñer-las cousas en claro. ¿Como se pode vir falar aquí do Estatuto e facer lembranzas de momentos determinados cando non acataron vostedes primeiro a Constitución e despois o Estatuto? E aínda hoxe en moitos sitios a acatan por imperativo legal.

Así que a ver se somos cada un consecuente, porque nós, desde logo, o noso proxecto, a nosa realidade e o que nós defendemos nunca o negamos, como galegos, como calquera dos demais, nin máis nin menos. Aquí parece ser que hai unha elite que son —por sorte, poucos— distintos, non sei se analizan o do RH, pero teñen ou intentan —porque, desde logo, non o van conseguir nunca— ter un pedigree distinto ó do resto dos galegos. Son unha minoría excepcional, non recoñecida —díxoo o propio señor Beiras—, e logo está unha gran maioría, onde se atopan a maior parte dos parvos, dos analfabetos, dos mediatizados, etc., que son os que apoian e votan o Partido Popular; a gran maioría do pobo galego, eses dous tercios de analfabetos, de parvos, etc. Pero esa maioría foi a que apoiou para que houbese un Estatuto de autonomía para Galicia, a que apoiou para que existise este

Parlamento e para que existisen as institucións democráticas, tanto para lexislar, executar, como para exercer-lo control de todos estes órganos. Iso foi o que aquí algúns negaron sistematicamente. E cando digo sistematicamente dígoo porque hai que recordarlle a cadaquén o que dixo no seu momento. O 6 de abril de 1981 o Estatuto de autonomía, que é a lei fundamental de Galicia, facíase realidade, e van vinte anos. O maior anhelos político expresado polo pobo galego ó longo da súa historia foi acadar este obxectivo. Uns meses máis tarde, o 19 de decembro de 1981, celebrábase a primeira sesión plenaria do Parlamento de Galicia; unha data —polo menos para nós e para a maioría dos galegos— verdadeiramente histórica porque aquel día se vían cumpridas por fin moitas ansias, moitos soños e moitos esforzos.

Nembargantes, eu quero facer lembranza, por se a alguén lle falla a memoria, de que algúns decidiron non estar alí, aínda que o Estatuto que rexeitaban daquela sexa o mesmo que hoxe acatan, non outro, o mesmo, erixíndose en comisarios políticos deste. Refírome ós que na transición defendían unhas —entre comiñas— “Bases constitucionais para a nación galega”, os mesmos que no nome da “liberación nacional” compartían o eslogan de que “as autonomías son o opio das nacións sen estado”. Desde logo, estas nin son verbas dos desta banda nin dos da metade desa, son dos de acolá. Esas son as súas verbas, están escritas e ditas. Son os mesmos que consideraban que, como Galicia era unha colonia interior, os problemas e as crises non eran causados polos seus erros e delirios ideolóxicos, senón que a culpa había que botárllela sempre ás malévolas forzas esóxenas e colonizadoras. Xa saben a quen chaman colonizadores, ós nosos compañeiros españois do resto do Estado e, lóxicamente, do estado de “España” —poñan a cruz, que saben que lles fai dano escoitar ese nome—.

Non sabemos se a estratexia dos que antes alcumaban esta Cámara —e digo outra frase entre comiñas que utilizaban vostedes, “o parlamentiño de cartón”, e non precisamente por facer un uso agarimoso do diminutivo— segue a se-la mesma que cando dicían que “outra cousa é que para maior combate-lo réxime español vixente no seu propio terreo de xogo, na súa propia estrutura, cumpra ter presenza e participar nas institucións autonómicas e dármolles así a volta á súa función para utilizalas nós a prol do combate do

nacionalismo; ou sexa, para combatermos ó inimigo coas propias armas”. Isto que acabo de ler, señorías, señor presidente, está na páxina 234 de *A nación incesante. Conversas con Xosé Manuel Beiras*. Son verbas del, non nosas.

Pasaron vinte anos de autonomía galega e non sabemos nós nin a maioría do pobo galego se os que así pensaban seguen pensando o mesmo. Realmente é difícil sabe-lo que pensa de verdade o Bloque Nacionalista Galego porque cando chegaron as eleccións o seu programa foi —ou polo menos o que dicían— socialdemócrata, iso si, recoñecendo que eran marxistas, que xa hai que botarlle imaxinación para compaxina-las dúas cousas, pero era un pouco o sistema. Pasan vinte anos e a cada pouco os seus dirixentes sorprenden-nos con contradicións tan evidentes como, por unha banda —que non sei se hoxe se atopa aquí, seguramente que non—, a fascinación monárquica dun dos seus xefes, don Francisco Rodríguez —hoxe centralista en Madrid—, despois de visita-lo rei, con quen puido falar en portugués, ou outras incoherencias impropias dunha fronte de liberación nacional na que manda e ordena un forte partido comunista no máis ortodoxo esquema do marxismo-leninismo.

O que si sabemos é que xa deberon de caer en conta de que o pobo galego ten unha soa bandeira. Vostedes na campaña —e a iso vou— utilizaron —por fin— a bandeira de Galicia, como a úsamo-la maioría dos galegos, pero utilizárona só na campaña, ó día seguinte outra vez a da estrela vermella de cinco puntas, que ¡que Deus llela conserve durante moitos anos para ben de tódolos demais!, (*Risos.*) porque, para nós, desde logo, non, e ó pobo galego vaille custar moito traballo, porque, se era difícil alá polos anos vinte ou trinta, imaxinen na actualidade, imaxinen o que significa no 2001.

Ben, así, mentres vostedes na campaña se adicaban a rebaixar e a camufla-los seus principios, o Partido Popular, partindo da firme base do galeguismo, asumía toda unha tradición autonomista, practicando un galeguismo popular, solidario e maioritario hoxe na nosa terra, como non podía ser doutra maneira, porque así nolo pide e nolo demanda a maioría do pobo galego.

Señor presidente da Xunta de Galicia, eu penso que en calquera goberno democrático é unha honra participar; é unha honra apoiar calquera goberno democrático, pero, no caso de Galicia —Galicia, non Galiza, que ata niso...—, señor presidente da Xunta, señorías, sentímonos máis orgullosos, porque o pobo galego demostroulles ó presidente Fraga, ó seu goberno e ó grupo parlamentario que o apoia nestas últimas eleccións que non só está de acordo co noso proxecto, senón que, como dixo unha alta autoridade de Madrid, cando estabamos falando —non do Partido Popular de Madrid, de Madrid— do resultado das eleccións: “É que vostedes non gañaron, o presidente Fraga arrasou unha vez máis”. ¿Como non imos estar plenamente satisfeitos e como non lle imos dar, benquerido presidente, o noso apoio ó proxecto máis fermoso que tivo a historia de Galicia?

Moitas gracias. (*Aplausos nos escanos do Grupo Palamentario Popular de Galicia.*)

O señor PRESIDENTE: Moitas gracias, señor Pita.

Rolda de resposta, ou de contestación, do candidato.

Señor Fraga, cando queira.

O señor CANDIDATO A PRESIDENTE DA XUNTA DE GALICIA (Fraga Iribarne): Moitas gracias, señor presidente.

Señor presidente, señoras e señores deputados, empezo, naturalmente, por da-las gracias ó portavoz do Grupo Popular, que sempre foi un exemplo de colaboración permanente e lealdade, de unión no esencial e de lexítima representación das súas respectivas áreas e de asistencia sistemática a tódalas avaliacións parlamentarias. Podo dicir que esta gratitude llela dou a persoas que aínda estou coñecendo, porque nós fixemos unha ampla renovación, como se debe facer, e, efectivamente, estamos nestes momentos coñecéndonos. Deséxolles que estean —como han de estar— á altura —e aínda máis, se é posible— dos seus predecesores. Penso que gracias ás dilixencias do señor presidente da Mesa —ó que debo felicitar— van dispoñer, como tódolos señores deputados, de maiores facilidades de traballo que nos van unir a todos máis a esta casa.

Respecto da intervención do señor portavoz do Bloque Nacionalista Galego, quero dicir que a escoitei coa maior atención e co maior respecto. É indubidable que partimos de fundamentos e de ideas dificilmente conciliabiles, e é certo que a filosofía marxista é incompatible coa que nós queremos continuar, a da tradición cristiá de occidente —a súa parécenos unha visión pouco integradora respecto da sociedade e respecto, naturalmente, dese conxunto que chamamos España, que é a base da nosa presenza aquí, porque desta Constitución vén a nosa Autonomía e o noso Estatuto—, pero hai algo importante, e é que dentro de expresións que probablemente estaban fóra de lugar, como “Tirano Banderas”, os “gachupíns”, ou “*delirium tremens* do Goberno”, houbo, eu creo, unha aceptación do principio de diálogo. Pois eu quero dicir que iso me produce unha gran ledicia. Menos ledicia me produce, naturalmente —e non foi o único, infelizmente—, que aproveite para trata-lo tema da Lei de ordenación universitaria como un modelo de acción directa que se debe contraponer á representación normal. Pois ben, esa fórmula, frecuente en partidos da esquerda, evidentemente, ten pouco que ver con ese espírito de diálogo parlamentario que se quere defender.

En todo caso, eu creo que, precisamente por iso, un vello universitario, con moitos anos de servizo, con dúas oposicións gañadas e con razoable éxito, pode pensar que a lei é razoablemente mellor que a anterior e que melloral a é unha cousa, e outra cousa é presentala como un motivo de acción directa na rúa, que eu sempre creo que é un retroceso nos plantexamentos democráticos.

Non quero falar aquí de que haxa, nalgúñas partes da intervención, algún resentimento contra os demais, contra as forzas políticas, e que a culpa sexa dos grupos de información. Eu teño a impresión de que, efectivamente, houbo moito máis que “tantán” e “radio macuto”. O único —por certo— dos persoeiros que estamos nesta Cámara que sae nas enquisas do CIS, ás veces tan criticado, é o señor Beiras. Ten aí unha ocasión para demostra-la penetración popular que ten. En definitiva, o que é evidente é que a moderación que se expuxo tardiamente non foi crida, naturalmente, pero que a tempo estamos de demostrar que, efectivamente, a partir dela, se pode inicia-lo que

eu sinceramente desexo, que pode ser unha nova etapa.

É obvio que un pode rexeita-la violencia, e non dubido de que sexa o caso do señor Beiras —quero dicilo con toda claridade para que non haxa ambigüidade nas miñas verbas—, pero sen crer na promoción de certas ideas, despois xorden os AMI e medran outros ananos, os que din que hai que ir contra as obras faraónicas, etc. Teño que dicir que precisamente por iso tamén me gustaría escoitar que o noso patriotismo galego é perfectamente compatible co patriotismo español, co patriotismo europeo, e, por suposto, con estar todos na base dunha idea común de sociedade pacífica e progresiva.

Críticase a expresión de “nova era” Eu non sei, eu falei de que non era o remate, como se dixo moi a miúdo na campaña —inutilmente, por certo— dunha etapa; dixeran que non, que queríamos comezar, despois do moito feito, o novo século con novos folgos, con novo pulo, e, desde logo, para falar da “nova era”. Aí estivo esa expresión de “*Eu son eu*”, *Ego sum qui sum* —é unha expresión da divindade—.

Tampouco me convencen certas falsificacións da historia, sen dúbida feitas coa mellor intención, porque se os Reis Católicos viñeron a Galicia foi para poñer paz nunha sociedade violenta, non viñeron esmagalos irmandiños. Os irmandiños estaban coa coroa, e a coroa defendeu os irmandiños, que acabaron por gañar. Hai un libro ilustre de historia, dun bo historiador recente, sobre ese tema —non me estendo—. Pero que un señor aragonés, o señor Zurita, usase unha frase equivocada sobre aquel labor dos reis... Viñeron face-lo gran hospital que funcionou 500 anos, viñeron crea-la Audiencia de Galicia e poñer unha orde e, que eu saiba, só cortaron dúas cabezas, que, na miña opinión, non eran precisamente de persoas especialmente simpáticas: Pedro Madruga e Pardo de Cela. Este último díxolle —e iso consta nos historiadores do tempo— ó Conde de Lemos que había que enche-los carballos de viláns, é dicir, que había que aforca-los irmandiños. E díxolle con moita razón, aínda que quedara soamente na versión humorística da cuestión, o Conde de Lemos que el non comía dos aforcados e que, por favor, fose máis prudente nas súas expresións.

Pois ben, eu reitero e acepto esa versión de intentar, sempre que sexa posible, o diálogo, e creo que todos somos poucos e que temos moito máis en común no aprecio a Galicia e na súa modernización do que ás veces parece. Eu recordo un grato encontro que tivemos en Portugal. ¿Por que non facelo máis veces? Ofrézome de moi boa gana. E, dito isto, creo que, efectivamente, isto é volver á realidade.

Respecto da intervención do líder do Grupo Parlamentario Socialista, eu agradezo a vontade de diálogo expresada xa noutras ocasións, e estou seguro de que poderemos tratar, sempre que se desexe, o nivel que se queira cada vez. Considero que iso é, efectivamente, algo esencial, e que neste caso será moito máis fácil por unha coincidencia básica, alomenos nos principios constitucionais.

É evidente que eu falei dúas horas —que non está mal; eu non fago eses discursos que algúns líderes, que non son precisamente do centro-dereita, fan ás veces de seis horas ou sete—, pero dúas horas xa é tempo, e creo que non houbo ningunha páxina que non contivera algo; máis aínda, con moita razón.

E quérolle dar unha pública explicación, porque me reprochaba o outro día o conselleiro de Xustiza que non falara do traballo que estamos a facer coa reforma dos tribunais. Foi porque non deu tempo. Pero, efectivamente —e doulle a razón, ademais—, hoxe mesmo quero dicir que hai unha información errónea na prensa sobre a tradución nos xulgados, cando xustamente temos máis prazas que nunca e cando neste momento poderíamos, gracias á organización do noso sector audiovisual, proceder inmediatamente, se fose a vontade do Ministerio de Xustiza, do Consello Xeral do Poder Xudicial— que nos visita o presidente dentro de poucos días—, a entrar a face-los xuízos e o que fose necesario. Temos tódolos medios, e témolos a disposición.

Ben, diso non falei, como de tantas outras cousas, pero o certo é que, efectivamente, pola natureza e polo momento deste debate, tampouco me interesa entrar nos detalles.

Dicíase nalgún comentario deste ilustre persoeiro que o outro día eu falaba, en moitas cousas, de poñer cifras. Non estabamos aínda no debate presupostario, terémolo ben pronto, e imos velas. Eu si escoitei hoxe

cifras, pero sen saber se houbo a referencia xeral de que, reducindo a Administración, se podía administrar mellor, e ata pode ser que alguén o soñe, pero normalmente a Administración require medios, e teño que dicir que son máis ben escasos aínda na nosa Autonomía, aínda que avanzase bastante.

En todo caso, as leis que anunciei no noso programa van desenvolverse, diso si falei durante esas dúas horas, e podo asegurar que terei moito gusto en falar en detalle dos custos e das cifras, e espero que cheguemos a acordos razoables; acordos que resultan da natureza do diálogo entre a maioría e a minoría. E quero dicir que no Parlamento británico —eu coñezoo bastante ben— a oposición non pode presentar proposicións de lei. Non hai máis que os proxectos do Goberno, sortéanse uns poucos proxectos por persoa, e saen catro ou cinco que son individuais. Tampouco hai interpelacións; hai a rolda de preguntas breves, que, por certo, é un estilo que poderíamos, non digo copiar, pero si ir a el. É dicir, eu teño a sensación de que estamos a falar dun Parlamento no cal a maioría ten, non o dereito, pero si o deber de cumprilo seu programa, pero ten, naturalmente, igualmente o deber de falar, de escoitar, de procurar mellorar, e a iso é o que nos comprometemos.

Nas críticas destes días —hoxe a palabra non saíu exactamente, pero estaba implícita na intervención do señor Touriño— falouse da “ausencia de proxecto de país”. Hoxe falouse da “administración da continuidade”. Ben, ¿que é un proxecto de país? Claro que todos o temos, claro que os partidos políticos o teñen, pero pode ser un modelo utópico dunha “*jauja* rediviva” que, efectivamente, é moi fácil de facer, e tense feito moitas veces, pero, iso si, que non se cumpriu nunca. Ningún chegou tan lonxe como o chamado “socialismo real” do leste de Europa. En qué forma se cumpriu non o teño que explicar.

Pode ser un exemplo histórico para seguir, e hoxe mesmo non me importaría nada recoñecer que o modelo de Baviera —que teño citado moitas veces, dun país que soubo pasar de ser turístico, de montaña e agrario a ser un país ó mesmo tempo potentemente industrial, sen perde-las súas esencia— ou o de Irlanda son modelos interesantes, pero nunca son modelos exactos. O que nós queremos é face-la Galicia que temos, cada vez mellor, máis preto de todos, máis capaz

de intervir en todo, mellor comunicada, con mellores escolas, con mellores hospitais, con mellores medios de telecomunicación. ¿É que non é iso o que se está facendo? Pois ese é o modelo, e iso desde uns principios do que é a boa sociedade.

En todo caso, quero dicir con toda claridade que imos defender tamén o principio de continuidade. A estabilidade e a continuidade son a base dun bo goberno. E posto que falamos de temas concretos, vexa o suceso dun concello levado brillantemente polo seu partido, como é o da Coruña. A base de continuidade gana ata na China. (*Risos.*) fíxense o que pasa con outros, que van moito menos lonxe nos seus triunfos.

Respecto do novo Regulamento do Parlamento, creo que hai que andar con coidado con esas modificacións. Pódese falar del.

Dunha nova lei electoral de Galicia xa me parece moito falar, porque a lei electoral, ademais, como se sabe, é unha competencia nacional. Pode ser nalgún detalle.

¿Novo Estatuto do audiovisual? Pois faremos por melloralo, para iso está crecendo.

¿Lei de subvencións? Pois, mire vostede, eu quixera ter máis fondos de subvencións.

De todo se pode falar. Pero o que está claro é que tamén hai que poñer as cousas no seu sitio. Dise que o Estado capitalista chegou a ser ó mesmo tempo Estado de benestar pola influencia dos grupos da esquerda. Non é verdade. Foi Bismarck en Alemaña o primeiro en Europa que fixo un plan de seguridade social, que os socialistas llo criticaron porque dicían que quería compra-los obreiros. E foi don Eduardo Dato, no ano 1900, o primeiro que fixo, despois da compilación famosa de Cánovas —e despois da continuación que faría, creando o Instituto de Reformas Sociais, don Antonio Maura—, leis sociais, fronte ós que tiñan exclusivamente a teima da loita de clases.

Naturalmente, dicir que non nos interesamos por Iberoamérica... ¡Pero se non fago máis que estar alí! E non penso soamente nas nosas colonias. É que, ademais, eu teño estado en Irán, ¡en Libia!, onde moita xente —como en Cuba— non cría que podía estar un líder coas miñas orixes. ¡Porque estiveron sempre

pola convivencia pacífica e non polos bloqueos! Outros calababan ou criticaban.

Como non se pode dicir que Europa é creación da esquerda. ¿É que Adenauer, De Gasperi ou Shuman non eran homes do centro-dereita coma nós? Pero non imos dicir quen é máis ou quen é peor. O que digo é que neste momento hai que ir polas vilas, hai que ir polas aldeas. Estiven onte na Galicia profunda, no medio das fragas do Eume, vendo funciona-los plans Proder e Leader. E desa Europa, que xa chega ás aldeas precisamente pola forma en que estamos levando as cousas, é da que hai que falar.

Entendo eu que respecto das consellerías —hoxe non se falou delas, pero o outro día si— de Servicios Sociais e de Emigración non se necesita unha especial xustificación. Son de senso común.

Os servicios sociais neste momento teñen unha importancia transcendental. A sociedade, polos seus propios cambios, está creando unha serie de disfuncións. E, efectivamente, respecto destas cidades das que con razón se di que deben ser expandidas na súa importancia, estaba preparado o estatuto da zona metropolitana de Vigo, e foi por razóns electorais polas que non se rematou, non porque nós o freáramos, que fomos quen o puxo en marcha.

Pero, efectivamente, o que é evidente é que os servicios sociais son máis necesarios que nunca, precisamente por esa mesma reincorporación de poboación que deixa as aldeas, ás que lles imos dedicar grande e especial atención nos plans de desenvolvemento rural. Temos que coidar de todo iso. É absolutamente certo que esa consellería é necesaria.

En canto á de Emigración, nun momento en que están envellecendo as nosas colonias, en que non se renovan e no que países, nos que están a meirande parte delas, están pasando crises que reflicte a prensa cada día —na Arxentina e noutros países—, evidentemente é necesario ocuparse diso. E levarán unha parte de galeguidade, outra parte de cooperación. E precisamente se fixo hoxe pública a resposta brillante e exacta do Ministerio de Asuntos Exteriores sobre as críticas que se fixeran respecto do funcionamento do voto emigrante, que evidentemente é terminante e clara.

Polo tanto, de tódolos asuntos que se mencionaron, nós estamos dispostos a dialogar; e de modo moi especial dos famosos cinco puntos. Que quede perfectamente claro que nós o que queremos é precisamente unha etapa tranquila, unha etapa que Galicia aproveite, unha etapa na que non haxa berros nas rúas, senón traballo nos laboratorios, traballo no Parlamento, traballo nos concellos, que, desde logo, nós, neste momento queremos sinceramente facer desde a paz, desde a paz do espírito. Creo que os meus dous discursos o indican: queremos, efectivamente, face-las cousas seriamente, e o rigor orzamentario, inclusive o do déficit cero, non é unha idea dun Goberno de Madrid, é unha idea europea; o que, por certo, entendo que se está disposto a flexibilizar, debido ás circunstancias. A subida de impostos e o novo financiamento autonómico creo que están recoñecidos por todos, mesmo polas comunidades socialistas. Nunha palabra: neste momento sobra terreo para o diálogo, ninguén, no que a nós se refire, se debe considerar excluído. E tamén nós haberemos de cumprir ante o pobo os compromisos que temos ante el.

Por todo isto, a todos moitas gracias polo espírito deste debate. *(Grandes aplausos nos escanos do Grupo Parlamentario Popular de Galicia.)*

O señor PRESIDENTE: Moitas gracias, señor Fraga.

A réplica dos grupos parlamentarios iniciarámola ás cinco da tarde. Ata entón, suspéndese a sesión.

Suspéndese a sesión ás dúas e vinte e cinco minutos da tarde.

Reiniciase a sesión ás cinco da tarde.

Preside o presidente do Parlamento, acompañado da vicepresidenta primeira, da vicepresidenta segunda, do secretario e da vicesecretaria da Mesa, que é asistida polo oficial maior e pola letrada señora López Gómez.

Ocupa o banco do Goberno o señor presidente da Xunta en funcións, acompañado dos conselleiros en funcións, de Xustiza, Interior e Relacións Laborais; de Comunicación Social e Turismo; de Agricultura, Gandería e Política Agroalimentaria; de Sanidade e Servizos Sociais; de Economía e Facenda; de Medio

Ambiente; de Industria e Comercio, e da señora conselleira de Familia e Promoción do Emprego, Muller e Xuventude.

O señor PRESIDENTE: Boas tardes.

Reiniciámola sesión.

Tralo debate, a votación levarase a efecto ás 18:00 horas, sen prexuízo de que as incidencias da sesión obriguen a modificar esta hora.

A votación será pública por chamamento. As súas señorías deberán de pronunciarse sobre a candidatura presentada coas expresións “sí”, “non” ou “abstención”. O candidato será elixido se obtén os votos da maioría absoluta.

E, dito isto, proseguimos coa intervención dos grupos parlamentarios, coas réplicas.

Polo Grupo Parlamentario Socialista ten a palabra o señor Pérez Touriño.

O señor PÉREZ TOURIÑO: Señor presidente, señoras e señores deputados.

Señor candidato á investidura, moitas gracias, en primeiro lugar, polo seu ton, polo sentido das súas respostas e pola reafirmación na necesidade ineludible de atopar puntos de encontro, de ter un camiño de diálogo a prol —dende a lexitimidade, obviamente, que nos dan a cada un os votos— do cidadán e da fidelidade ás nosas conviccións, ós nosos principios e ó que representamos. Tamén pola súa aposta por establecer liñas de diálogo para os grandes temas do país, para todo aquilo que poida beneficia-la cidadanía de Galicia.

Creo, como dixen na primeira parte da miña intervención, señor Fraga, que é necesario facer un esforzo —comprendo que teña dificultades nesa materia— de maior calidade democrática, de impulso democrático. Creo que é unha atención necesaria en todo o país, nos novos tempos, e máxime en Galicia.

Ó longo da mañá dei argumentos —creo que pertinentes—, intensos e extensos, sobre a necesidade peculiar do noso país de facer ese esforzo por unha maior calidade, proximidade e capacidade de actua-

ción dende o Parlamento, dende os poderes públicos, en sintonía coa participación cidadá.

Sorpréndeme, señor Fraga, que se confunda —en vostede sorpréndeme especialmente— cando remite o posible cambio, a modificación que plantexo na lei electoral, a que ten que ser algo no ámbito español, no ámbito do Estado. Vostede mesmo modificou, nada máis chegar á Xunta, no ano 1992, a lei electoral. E, por certo, modificouna creo que erroneamente para facer inelixibles os alcaldes. Creo que non foi un acerto daquela.

Pero iso é o pasado; interésame falar do futuro e do presente, e creo que sería bo que foramos a unha modificación, a unha nova lei electoral de Galicia, que fixera unha relectura a fondo de necesidades hoxe sentidas e demandadas pola cidadanía, que achegase máis a Cámara, os seus modos e o comportamento político ás necesidades reais do país.

Creo que sería bo que houbera limitación de mandatos na vida política e, en particular, en relación coa presidencia da Xunta cara ó futuro. Creo que sería bo que faláramos e entráramos a fondo no tema da paridade de xénero nas listas electorais, etc. Paréceme ben. Creo que tomo, no que vale, esa porta aberta que deixou na súa intervención á proposta que fixen cando falei do regulamento electoral e da necesidade de repensalo Regulamento da Cámara en relación con algunha posible fórmula para articularlas comparecencias do presidente da Xunta. Miren, o problema non é a fórmula, o problema non é se hai que —nin tan sequera para isto— facer un cambio de Regulamento. Creo que o problema é un problema de acordo político, sobre todo de vontade. Creo que sería bo, efectivamente, que vostede se brindara realmente a someterse ó control do Parlamento na fórmula que se estime pertinente. Polo tanto, o problema é articularlo cómo. Tómoo no que vale e espero que poidamos avanzar nese sentido.

Cando falo do escenario europeo e do escenario latinoamericano, en definitiva, da presenza de Galicia e da defensa de Galicia e dos nosos intereses, da defensa da economía, da sociedade, da cultura e da nosa lingua, da proxección exterior, no escenario europeo, no escenario iberoamericano, creo que estou falando dun tema de extraordinaria importancia.

Claro que vostede, señor presidente, señor candidato, ten estado en moitas ocasións en Latinoamérica e en moitas partes do mundo. Ninguén llo discute, é ben coñecido. Pero creo que temos que falar —e eu o que lle estou propondo é algo diferente— dun proxecto de calado e de envergadura na relación latinoamericana de Galicia, que ocupamos un escenario privilexiado dentro da comunidade hispana, nese triángulo formado por Europa e por América, nese triángulo formado entre unha civilización de natureza anglosaxona e inglesa e esa outra parte da cultura na que estamos nós, que é a cultura hispana, a partir dun idioma, dunha lingua, que é a cultura galega. Temos un lugar privilexiado de rede, de posibilidade de relación, e aí teríamos que ir facer algo pola nosa emigración. E o mellor que podemos facer pola nosa emigración é a cooperación e a colaboración cos países latinoamericanos no terreo cultural, científico, de investigación e empresarial. Creo que aí podemos dar un salto histórico; e é a hora de plantexárnolo e de dalo. Para iso terá todo o apoio o Goberno da Xunta de Galicia, se se fai dende coordenadas de solvencia, de rigor, de transparencia e de mutuo acordo.

Creo que tamén boto en falta —e gustárame insistir nesta rolda de réplica, chama-la súa atención, señor candidato— algúns temas fundamentais para o país. Estou falando sobre todo da necesidade dese plan de converxencia en materia de innovación, de educación, de acceso e de divulgación, de capacidade de controlar politicamente, de regular politicamente, en beneficio da maioría, a sociedade do coñecemento e da información.

Vostede pode presumir —non vou entrar nese terreo— de indicadores —os que queira dar nesta Cámara parécenme ben—, pero a realidade sabemos que é que hoxe Estados Unidos lle leva un diferencial extraordinario a Europa e que Europa nos leva unha diferenza extraordinaria a países, a comunidades, como a galega e como outras de España. Por iso temos que facer un esforzo estratéxico nesta materia, na materia educativa, de innovación e da sociedade da información. Estámonos xogando o futuro realmente nesa materia.

Polo tanto, creo que sería importante deseñar un plan con coordenadas, con prioridades, con programas, cuantificable, avaliable, que nos permitira, ó

longo desta lexislatura, dar un salto histórico nesa materia.

E paréceme que hai un problema —citáboo ó inicio da miña intervención— que nos preocupa, dende logo, dende unha sensibilidade socialdemócrata, dende unha sensibilidade de compromiso co país —pero estou seguro de que preocupa a toda a Cámara—, que é o problema, en definitiva, da emancipación, da posibilidade de futuro, das xeracións que temos diante, daquelas que teñen que recolle-lo herdo e toma-lo protagonismo do país. Estou falando das mozas, dos mozos; en definitiva, das mulleres e xoves destes país que sofren e padecen as maiores taxas de desemprego, os maiores problemas de desarraigo respecto da implicación social e cultural nesta Galicia nosa. Temos que facer un esforzo horizontal en moitos campos e materias a ese respecto.

Falouse pouco no debate da crise demográfica; unha crise brutal que me parece un dos grandes problemas deste país. E para que poidamos paliar, salvar e reorienta-la crise demográfica necesitamos, señor candidato, de verdade, apostar a fondo, coa vontade unánime, plena e concertada de toda a Cámara para conseguir máis emprego, máis vivenda e máis posibilidades de emancipación para os nosos fillos e para as nosas fillas.

E quería dicirlle unha última cuestión. Fala dende o diálogo, dende o rigor e dende o rigor orzamentario, presupostario, e, certamente, ten que ser así, non o esquezo. Pero quería darlle unha primicia, que supoño que coñece —non sei se a coñece toda a Cámara—: liquidámo-lo presuposto do ano 2000, liquidaron o presuposto do ano 2000, cun burato, cun roto, cun descosido, de 92.000 millóns de pesetas en fórmula de remanente de tesourería negativo. Señor Fraga, aplíquese a medicina do rigor presupostario, empezando pola xestión da Xunta. Creo que é importante —hoxe non é o día— que no debate presupostario se clarifique cómo imos facer, cómo van vostedes facer, de verdade, para sanea-las contas e o endebedamento da Xunta de Galicia.

E finalmente, para rematar, porque non teño máis tempo, quero dicir que hoxe asistimos ó que considere unha representación insólita, realmente insólita, neste Parlamento. Pasouse esa fina raia, esa delicada

raia, que separa a soberbia da autoestima. O voceiro do BNG cruzou esa raia, deu ese paso equivocado e fixo un exercicio de *hiperego*, un exercicio de soberbia e de narcisismo diante desta Cámara. Fixo un discurso e un debate coma se estivera diante do comité nacional do seu partido; confundíuse de escenario. Fixo realmente unha intervención nuns termos que non podo dubidar de cualificar de exercicio de terapia política exculpatoria ou autoexculpatoria diante dun resultado electoral. Creo que é un grave erro se realmente o camiño emprendido hoxe nesta intervención, no debate de investidura, se desperdicia; se se desperdician o escenario, o destinatario e os obxectivos básicos que se reclaman do que se considera unha das partes representativas da oposición, lexitimamente representativas, creo que levaría a un mal futuro ó BNG. Se os dirixentes do BNG, se o líder do BNG, seguiran por ese camiño, iso levaríaaos a un mal futuro.

Lamento que escomece unha andaina que, de seguir por ela, o levaría, señor Beiras, a unha regresión a hai máis de vinte anos. Espero que o camiño da marxinalidade e da autoexclusión non sexa o camiño que realmente vostede estea en disposición de tomar. Lamentaría profundamente porque sería un mal servizo ó país, un mal servizo á oposición, e é algo que non desexo. Dígollo honestamente: non o desexa o meu grupo e non o desexo eu persoalmente.

Non atopará nunca no Partido Socialista de Galicia e en min como voceiro e candidato que fun do Partido Socialista de Galicia un indicio, un intento de interese, de confrontación, de debate erróneo, un intento, en definitiva, de confundi-los intereses que temos que compartir: o dunha Galicia na que poida haber un proxecto de cambio, na que poida haber, cando remate a lexislatura, alternancia democrática.

O meu compromiso é con tódolos cidadáns deste país, e non me tremerá o pulso, señor Beiras, non se confunda nunca. Dende unha opción galeguista e socialdemócrata estou disposto a contribuír, a cooperar e a liderar esa alternativa.

Nada máis e moitas grazas. (*Aplausos nos escanos do Grupo Parlamentario dos Socialistas de Galicia.*)

O señor PRESIDENTE: Moitas gracias, señor Touriño.

Rolda para o Grupo Parlamentario do Bloque Nacionalista Galego.

Ten a palabra o señor Beiras Torrado.

O señor BEIRAS TORRADO: Señor presidente, señorías.

Señor Fraga, descúlpeme vostede que, denantes de darlle a resposta que me parece acaída á súa intervención neste debate, dedique uns segundos a aclararlle algo ao portavoz do Grupo Socialista.

Eu fixen aquí un exercicio de veracidade, desde o meu punto de vista, e de clarificación, que consideraba indispensable e necesario, non tentei plantexar unha diatriba. A diatriba entre un grupo político e outro, como somos vostedes e nós, non ten o seu lugar adecuado no Parlamento.

Señor Fraga —que dentro de poucos momentos será vostede presidente do Goberno da Xunta de Galiza, e xa non só presidente en funcións, senón presidente en plenitude dos seus dereitos como cabeza do Goberno—, quero dicirlle, en primeiro lugar, que eu estimo, non podo dicir “no que vale”, porque o que vale non o podo dicir eu, pero estimo moi sinceramente a actitude que vostede adoptou hoxe e a maneira en que vostede soubo entender o sentido da miña intervención e o fundamental, para efectos deste debate estricto, do que eu dixen, que era a aceptación da súa proposta de diálogo. E quero dicirlle, para aclarar un pouco o que lle dixen demasiado sinteticamente na intervención anterior, que taxativamente a miña posición cara a esa actitude e disposición recíproca ao diálogo que hoxe se ten plantexado é a seguinte:

No Parlamento, evidentemente, é onde debe ter lugar o diálogo político entre as forzas políticas, mais non só no Parlamento. Eu, se mantiven, ás veces, nos tempos anteriores, posturas rotundas eran respecto de que, non habendo unha actitude de diálogo no Parlamento, me parecía falsear o noso compromiso cos electores que tivesemos fóra do Parlamento un diálogo que no Parlamento non existía.

Hai un proceso de traballo creativo que se pode dar no Parlamento, no que a oposición —e nós en concreto sen a máis mínima pretensión de substituír a maioría nin, menos aínda, de substituír a quen goberna, o poder Executivo— pode abrir canles; por exemplo, nos procesos lexislativos. Hai, por unha banda, a posibilidade de utilizar o método da Ponencia conxunta nos casos que o aconsellen, para obter, de entrada, un grao de consenso necesario para temas fundamentais para o noso país. ¿Verdade? Evidentemente que é o Goberno quen ten a última palabra para decidir, co seu xuízo, se un tema necesita, é recomendábel ou esixe obxectivamente que sexa elaborado e abordado lexislativamente mediante Ponencia conxunta. Pero o importante é que haxa o diálogo para tratar se se fai así ou non, aínda que a decisión última a tome o Goberno.

O diálogo coa oposición tamén pode darse nos procesos de elaboración dos proxectos de lei do Goberno. Hai precedentes noutras épocas deste Parlamento en que gobernos que tiñan a maioría suscitaban o diálogo e o cambio de impresións, o cambio de criterios, con grupos da oposición no propio proceso de elaboración dos proxectos lexislativos. Doulle un exemplo: a LOSUG, a Lei de ordenación do sistema universitario galego, fíxose así. E iso deu lugar a que finalmente houberse consenso pleno e unanimidade no Parlamento, e incluso por parte *“del único diputado del Bloque”*, esta mesma persoa que lles fala, que presentara unha emenda á totalidade desa lei.

Nas iniciativas de impulso pode haber receptividade ás achegas da oposición. Simplemente hai que ter receptividade, seguir o criterio normal —paréceme— de que as ideas non as ten só o grupo do Goberno porque sexa maioritario. Tamén na oposición e na cidadanía representada pola oposición hai ideas, xorden ideas. E esas ideas poden ser positivas para as iniciativas de impulso, que, ademais —como é ben sabido—, non obrigan legalmente, son recomendacións ao Executivo.

No control, nas comparecencias, non me importa que o presidente compareza pouco, moito ou nada, iso é da súa incumbencia. Quero aclarar isto. Efectivamente, hai moitas cámaras parlamentarias nas que non está regulamentada a exhibibilidade e a obriga de comparecer ante o Pleno da Cámara. O que me pa-

rece é que é necesario que non se anule na Xunta de Portavoces o dereito dos grupos parlamentarios á inclusión, nas ordes do día, de comparecencias; que non se converta en algo que foi, evidentemente, unha manía ou un comportamento case maquinal por parte do grupo do Goberno, que sistematicamente vetaba a inclusión nas ordes do día das comparecencias, co que reducía á condición de nulo o dereito dos grupos parlamentarios a que se celebrasen comparecencias.

Esta é a cuestión, non que vaíamos facer unhas normas que establezan que o presidente da Xunta ten que comparecer unha vez ao mes, unha vez cada dous meses ou que ten que responder en cada Pleno a cinco preguntas. Iso está ben para a galería pero non é algo que resolva o diálogo e o exercicio dos mecanismos de control.

E a partir de aí, a partir deses plantexamentos —que son plantexamentos, non son imposicións senón explicitación dos criterios cos que nós vemos este problema—, tamén lle quero dicir, señor Fraga, que se vostede mantén na práctica a actitude que hoxe dixox aquí, eu por suposto que estou absolutamente disposto —aínda que non sexa máis, porque son consciente das miñas responsabilidades cos electores que votaron o BNG— a dialogar con vostede onde queira e cando queira; fóra do Parlamento tamén, por suposto. ¡Claro que si!

O que é necesario é que non caíamos na cerimonia da confusión de que, mentres se fala con dirixentes da oposición fóra do Parlamento, no Parlamento se manteñan esas actitudes que negan absolutamente que ese diálogo sexa outra cousa que unha especie de máscara, de lavado de imaxe dunha parte ou doutra, cara á galería ou cara ao electorado. Eses son os meus plantexamentos, como comprende vostede; polo tanto, absolutamente abertos.

E só lle quero facer algunhas indicacións a título indicativo, ou enumerativo, dalgúns dos temas que poderían ser importantes desde o noso punto de vista. Pero antes de facerlle esa brevísima indicación de posibles temas, quero facerlle un plantexamento máis xenérico, e é o seguinte.

Do programa de goberno que presentamos para estas eleccións, nós entresacamos unha serie de medidas urxentes. Fixémolo co criterio de que consideramos

que eran urxentes. Ese criterio non ten por que ser o de vostedes. Pero é evidente —páreceme a min— que dentro destas medidas urxentes haberá algunhas que merezan que vostedes e nós, Goberno e oposición (BNG), vostede e mais eu, presidente do Goberno e simple portavoz dun grupo da oposición, que é o BNG, poidamos falar na medida en que algunha desas medidas urxentes se refire a temas que nós consideremos cardinais para a vida política deste país.

Pero tamén lle quero dicir que eu non me considero en condicións de dicirlle a vostede: Destas medidas urxentes, estas, estas e estas son das que a min me interesa falar. Non, vostede ten, a partir de dentro de pouco, a Presidencia da Xunta, vostede ten a maioría absoluta deste Parlamento e, polo tanto, ofrézolle que sexa vostede quen diga: Señor Beiras, da súa relación de medidas urxentes, estas, estas e estas son aquelas que eu considero que son das que me interesa falar con vostedes, ou aquelas das que eu considero que poderíamos falar sen que sexa desde o principio un diálogo imposible por estarmos en posicións absolutamente incompatíbeis; que non creo que sexa así se vostede mantén a actitude que mantivo na súa intervención desta mañá.

E quero simplemente entón, para completar isto —e ben aclarado que, polo tanto, non é máis que a título indicativo—, suxerirlle algúns temas que son importantes. Algúns son de política xeral; por exemplo, a plenitude do Estatuto.

É evidente que estamos nun período que, cando menos, se está debatendo a nivel de todo o Estado español e da opinión pública se hai unha involución constitucional ou non respecto das competencias exclusivas.

A respecto das competencias exclusivas plantéxase un tema de cómo e de se se debe facer unha negociación previa entre a Xunta e o Goberno do Estado nos temas conflictivos entre competencias exclusivas de Galiza e leis orgánicas que se pretenda levar adiante. Por exemplo, o caso da LOU; por exemplo, o caso da Lei de estabilidade orzamentaria, que a nivel de Estado é un problema de estabilidade, de presuposto cero. ¡Moi ben! Para os efectos dunha comunidade autónoma incide na súa autonomía política e de decisión respecto da elaboración dos orzamentos. É cuali-

tativamente moi distinto, e ese é un tema que coido que hai que tratar en serio.

O tema do modelo de financiamento: nós acatamos o modelo de financiamento que resulta vixente hoxe porque, efectivamente, acatamos a Constitución e o que se decide maioritariamente nas Cortes. Pero, evidentemente, está claro que temos que analizar conxuntamente se iso nos prexudica, nos beneficia, de qué maneira e qué modelos alternativos pode haber. E non se pode descualificar calquera modelo alternativo simplemente porque se considere que pode ir contra a “unidade territorial” ou cousas polo estilo. Hai que aclarar esas cousas.

Vou rematar.

Como xa dixen antes, en todo o que se refire a políticas de benestar social, que nós consideramos cruciais, dado o que vostede dixo aquí, eu estou disposto a falar con vostede, co grupo e co Goberno no Parlamento, como dixen, e, por suposto, fóra do Parlamento con vostede.

Están as políticas relativas ao problema da normalización lingüística, especialmente despois do informe da Real Academia Galega, ben coñecido, sobre a situación e evolución do idioma, en contraste coa aplicación das normas sobre normalización lingüística no país. Coido que é algo que é enormemente importante cando se está nunha postura galeguista que reivindica o galeguismo histórico enunciada por vostede.

Hai temas de cultura cruciais, ou temas sobre a situación da LOSUG, da Lei do sistema universitario galego, despois de que resulte aprobada a LOU, que supoño que algo teremos que dicir e que facer. Daremos como feito consumado que se aproba esa LOU, que eu rexeito rotundamente. Pero aínda a partir de aí supoño que iso terá unha importancia capital segundo cómo a autonomía galega utilice a súa marxe de autonomía —competencia, ademais, estatutariamente exclusiva— a respecto de cómo se vai aplicar aquí a LOU. Se o imos facer simplemente seguindo o piñón fixo das mentalidades do “patriotismo español”, en versión patriotismo constitucional, se partimos da base de que as culturas como a galega son tribais, como di o señor García de Cortazar na introducción do libro publicado —insisto— pola Fundación

FAES, presidida por don José María Aznar, e de que os nacionalistas, estes, estes nacionalismos, son moralmente inferiores ao nacionalismo español... ¡Señor Fraga! Vostede ten cultura suficiente para darse de conta do que significa ter que ler estas cousas escritas e publicadas nunha obra como esa co aval do presidente do Goberno do Estado español.

Non quero estenderme e, moito menos, pasarme do tempo. Coido que a miña postura é absolutamente rotunda e clara e, nese sentido, como din os paisanos, estou ao seu dispor.

Moitas gracias. (*Aplausos nos escanos do Grupo Parlamentario do Bloque Nacionalista Galego.*)

O señor PRESIDENTE: Moitas gracias, señor Beiras.

Polo Grupo Parlamentario Popular ten a palabra o señor Pita Varela.

O señor PITA VARELA: Señor presidente, señorías, en primeiro lugar, desde o Grupo Parlamentario Popular queremos congratularnos de que, despois do debate desta mañá, e doutros ó longo de anos, o Bloque Nacionalista Galego, por primeira vez en moito tempo, se ofrezca a ese diálogo da oferta que xenerosamente o presidente da Xunta —non hoxe, senón hai anos— lles ofertou a tódolos grupos políticos nesta Cámara democrática. Simplemente queremos dicir que nos congratulamos. E se iso serve para chegar a acordos que redunden loxicamente en beneficio da sociedade galega, moito mellor. Pero que ninguén esqueza que a verba *diálogo* tampouco é sinónimo de consenso permanente, indiscutiblemente; diálogo para tratar de chegar a acordos e sempre discrepando, como non podía ser doutra maneira, en principios e en finais que loxicamente non son coincidentes entre —moi especialmente— o grupo maioritario do Partido Popular e o grupo do Bloque Nacionalista Galego.

Sempre, loxicamente, puido haber moita máis proximidade no que defende o Grupo Socialista, pola responsabilidade incluso de alternancia no propio Estado, respecto do que é un grupo que defende uns intereses moi concretos e que están moi diferenciados do que son os do Estado e do que significa para nós o conxunto das autonomíaas.

Pero é curioso —e aquí si quero facer unha especial énfase—, que o Bloque Nacionalista Galego fala do modelo de financiamento coma se nós rexeitarámo-los plantexamentos que fan de calquera xeito ou de calquera maneira. E simplemente é porque nós temos que defende-los intereses económicos de Galicia. E o que non se pode plantexar nesta Cámara é un sistema que atenta contra a nosa sociedade, porque aquí o Bloque Nacionalista Galego defende o sistema do *cupo* fronte ó que foi o plan de financiamento iniciado dende que goberna o Partido Popular en Madrid, que durou do ano 1997 ó 2001 e que significou un incremento respecto do plan anterior —concertado co Partido Socialista cando gobernaba en Madrid— de máis de 50.000 millóns de diferenza. O plantexamento do sistema do *cupo* vasco, que é o que defendeu o Bloque Nacionalista Galego, ás comunidades altamente desenvolvidas si as pode beneficiar, pero ás comunidades menos desenvolvidas, como é a galega e outras... Eu non escoitei en ningunha comunidade do Estado, en ningunha gobernada polo PP ou gobernada polo Partido Socialista ou incluso mixta, na que tamén gobernan grupos rexionalistas, que defenderan o sistema do *cupo* vasco para comunidades menos desenvolvidas. Porque, señorías, aplicar ese criterio significaría un suicidio económico para a nosa comunidade, coa perda de máis de 100.000 millóns de pesetas. Loxicamente, non o aceptamos, e non porque o plantexe o Bloque Nacionalista Galego senón porque atenta contra a economía da nosa comunidade. Por iso nós non aceptamos ese modelo de financiamento, porque nós si temos, como grupo parlamentario, que apoia-lo Goberno da Xunta de Galicia para obte-lo máximo beneficio, para practica-lo seguidismo do que poden ser pactos con outros, nos que nós, desde logo, desde os nosos plantexamentos, non imos entrar absolutamente nunca.

Falouse aquí de consenso, señorías, señor presidente. Eu quero recordar que, nesta última lexislatura, non unha —máis que noutras— senón dúas leis moi importantes foron acadadas por consenso— fraca memoria teñen vostedes—: a Lei de patrimonio e a Lei do audiovisual. Outra cuestión é que os plantexamentos, as iniciativas ou as emendas que poidan plantexar desde os grupos da oposición rachen co que é o espírito das nosas Leis, estaríamos perdidos. Outra cousa é que, loxicamente, emendas puntuais que poidan me-

llora-los textos poidan ser aceptadas, fixémoslo e ímo-lo seguir facendo.

Por outra banda, manifestaba tamén aquí as dificultades á hora de falar. Eu quero dicirlles que nesta última lexislatura, a máis prolífica de tódalas que houbo, foi na que máis iniciativas houbo, na que máis cousas se lles recoñeceu ós grupos da oposición, inclusive fóra do Regulamento desta Cámara. Aceptamos ó inicio da última lexislatura, por xenerosidade do grupo maioritario, que cuestións que non poderían ser plantexadas pola vía de urxencia se puiden aceptar; e, repito, por xenerosidade. Contra o vicio de pedir por pedir, loxicamente, hai a virtude de non dar. O que pide ten que ter tamén a súa xenerosidade. O que non se pode plantexar desde un grupo minoritario, desde un grupo que normalmente non acepta nunca os plantexamentos que fai a maioría, é que se lle poidan aceptar.

Por iso nos congratulamos desa oferta de diálogo, esperemos que fructifique e que non sexa soamente unha declaración de intencións. Reitero, é pola xenerosidade, pero non só deste momento, xa a houbo con anterioridade por parte do presidente do Goberno galego, do seu Goberno e do grupo que o apoia. Congratulámonos de que por primeira vez exista unha receptividade inicial do Bloque Nacionalista Galego. O Partido Socialista xa noutras ocasións o iniciou. Prosperou máis ou menos, penso que neste momento máis. E non se trata do que se di vulgarmente de “pasteleo”, trátase de chegar a acordos puntuais e importantes en beneficio da sociedade galega, uns coa responsabilidade do Goberno, coa responsabilidade da maioría, e outros coa responsabilidade do nobre exercicio da oposición.

Esperamos que o que hoxe é un certo consenso inicial nesas cuestións se plasme na realidade. Sabémo-las dificultades que ten, pero nós, como dixo esta mañá o noso presidente, estamos abertos cara a ese diálogo, sempre o estivemos. E quero subliñar algo moi especial —díxeno en moitas ocasións e non quero desaproveitar hoxe a ocasión de reitalalo—: desde estas bancadas do grupo maioritario sempre falamos dos nosos rivais políticos, dos nosos rivais no nobre exercicio do debate parlamentario. O noso rival, o Bloque Nacionalista Galego, nunca nos considerou rivais, consideróuno-los seus inimigos. Penso

que hoxe abriron unha porta para que en vez de inimigos poidamos ser rivais, mante-lo diálogo e, se se pode, indiscutiblemente, chegar ó consenso. Iso sería bo para todos. Á parte da declaración, iremos apuntando absolutamente o que se dixo hoxe, a ver se se plasma na realidade.

Máis nada e moitas gracias, señor presidente. *(Aplausos.)*

O señor PRESIDENTE: Moitas gracias, señor Pita.

Duplica por parte do señor candidato, señor Fraga.

O señor CANDIDATO A PRESIDENTE DA XUNTA DE GALICIA (Fraga Iribarne): Señor presidente, señoras e señores deputados, eu persoalmente estou moi satisfeito de que, en principio, esteamos falando da posibilidade de mellorar relacións entre grupos parlamentarios neste comezo dunha lexislatura. Creo que iso é positivo e, naturalmente, pois, como todo, levará un esforzo para facelo ben.

Dicía o señor portavoz do Grupo Socialista que hai que facer un esforzo que sexa o resultado de todo (...) perfeccionamento democrático. Todos estamos de acordo, todos queremos acertar. Pero, claro, el tocou temas que son opinables. Por exemplo, é obvio —e aquí xa non falo por min— que a limitación de mandatos é propia do sistema presidencialista, e moito menos do sistema parlamentario, no que hai outras regulacións naturais do proceso. E por iso mencionei eu esta mañá, por exemplo, en relación con outro tema, a paridade de xénero. Nós fixemos un esforzo, creo que extraordinario, mesmo brillante, de renovación do número de mulleres nas nosas filas, pero unha declaración dese tipo dubido de que se poida facer nunha lei autonómica, porque é un tema que afecta ós dereitos fundamentais. Persoalmente creo que é o mérito delas o que as vai levar a ser, como xa o son hoxe nas universidades e en tantos sitios, unha maioría.

Respecto do Regulamento da Cámara, dígolle que hai que velo con coidado, pero, desde logo, eu estou de acordo en que sexa perfectible. Estudiaremos con moito gusto calquera proposta que veña ó respecto.

Presencia de Galicia no exterior. E non falo só das nosas colonias, hoxe nun momento delicado, como

recordei esta mañá, que por iso mesmo dá lugar á creación desa consellería que eleva o rango dun servizo que xa tiñamos. Eu teño estado en moitos sitios, pero teño que dicir que os esforzos que temos feito, por exemplo, nos organismos europeos, que, desde que entraron en España e Portugal, se notou o cambio por completo da política europea en relación cos países iberoamericanos, os que estamos facendo con Mercosur ou os contactos neste momento coa nova política mexicana son xa moi importantes. Non hai nada que non se poida mellorar. Eu podo asegurar que iso o levo no sangue e que o levo na miña historia.

Respecto da sociedade do coñecemento, eu teño a impresión de que á parte do que están a facer brillantemente as universidades neste momento, a secretaría xeral recentemente creada está, despois de varios convenios que temos firmados co Ministerio de Tecnoloxía, facendo un esforzo moi importante. Todo é pouco. É obvio que estamos a anos luz dunha sociedade americana, probablemente porque alí, á hora de buscar un profesor —e isto ten que ver con temas que se están discutindo estes días—, non se pensa a ver cómo facemos a fulano de tal profesor, que é un bo amigo, un bo rapaz, que é de boa familia, senón simplemente que onde está o que sabe máis diso alí o buscamos, alí o pagamos, aínda que sexa en Finlandia. En fin, esta é outra historia.

En canto, en definitiva, á crise demográfica, hai quen recorda nesta Cámara que eu fun o primeiro en plantexala, e pódolle dicir que neste momento non é cuestión de desexos nin de verbas. Entre as medidas xa anunciadas, dentro das nosas facultades lexislativas e económicas e a política que o Estado acaba de anunciar a nivel nacional, creo sinceramente que saímos da situación de depresión. É obvio que este é un problema cultural, que non é soamente un problema de estímulos económicos, pero a política vai na boa dirección.

Eu agradézolle moito este recordatorio de rigor presupostario. Efectivamente, nós sómo-los primeiros en ser conscientes do difícil que é gardalo cando hai tantas necesidades, pero precisamente por iso é a nosa obriga recordalo e faremos todo o posible por practicalo, moi pronto se verá no debate presupostario.

Volvo dicir que escoitei co maior interese e respecto as verbas do señor portavoz do BNG. A aceptación de diálogo, dentro ou fóra do Parlamento, como din os ingleses cunha frase moi deles, “diante ou detrás do *sillón* do presidente”, do *speaker*, evidentemente, creo que é un principio importante. Eu sinceramente me felicito só por que neste lugar tivese lugar este debate de hoxe. É evidente que se poden producir en procesos lexislativos, mesmo en fase previa, e que ten que haber unha receptividade ás iniciativas da oposición, o cal quere dicir que non serán rexeitadas por sistema, senón que se poderá falar sobre elas amplamente en materia de control, de comparecencias, na forma flexible que foi creo que intelixentemente plantexada polo señor Beiras. E, desde logo, pódolle garantir que pola miña parte o espírito que anunciamos hoxe —os espíritos parece que son cousas volátiles— vai ser mantido.

Eu teño que dicir que sobre a exposición de temas lle agradecerei moito —agora pasarei polo seu escano— se me quere dar unha copia desas prioridades, e desde agora, se non o ten a mal, permitireime invitalo a un xantar, a unha cea ou ó que lle conveña no mes de xaneiro e así empezamos a practicar, por certo dunha maneira ben galega.

Falou do financiamento autonómico, e claro que é perfectible; agora xa estamos falando para dentro de cinco anos. Pero quizais conveña recordar que Galicia pasará dun 15% a un 50% na capacidade de autofinanciamento, que vai obter, co novo modelo, de ganancia adicional 13.000 millóns de pesetas anuais, e que vai compartir 11 das 13 figuras tributarias existentes no Estado, integrándoas dentro do sistema de financiamento da sanidade do Inersso; e que recibimos un 33% do IRPF nas capacidades normativas, un 35% do IVE, o 40% dos impostos especiais sobre hidrocarburos, alcohois e tabaco e o 100% dos impostos de matriculación e electricidade; estes últimos con capacidade normativa. Estas cesións implican que Galicia recibirá 119.000 millóns por IVE e 12.000 ou 42.000 por hidrocarburos, segundo como fagámo-las cousas.

Pero é importante saber que, segundo os últimos acordos, —que aínda me parece que non son públicos—, a ponderación da dispersión de poboación é en máis de 57.000 millóns, dos que máis do 50% respon-

den a Galicia, feito que dobra o peso que tiña esta variable no anterior modelo; introducción da estrutura de poboación e envellecemento que lle permite a Galicia recibir máis de 7.000 millóns no financiamento sanitario. É dicir, que non o estamos a facer tan mal, pero é obvio que sempre se pode facer mellor. Quedan cinco anos para volver revisalo.

Volve saí-lo tema da Lei orgánica universitaria. É obvio que se, como eu penso, é un perfeccionamento pois (...), pero o argumento é o mesmo: que nas leis desa importancia de carácter orgánico debe haber un diálogo co ministerio, é absolutamente evidente, e a iso nos ofrecemos. Teño que dicir que nese caso faría falta que previamente estivesemos de acordo no principio, que non é o caso.

En fin, vou rematar, porque darlle unha vez máis as gracias ó meu amigo e compañeiro Pita sería inútil. Quero dicir que, desde logo, eu son da tribo, e aínda son dos que defenden que fose ou non verdade o celtismo como el o entendía, o que escribiu Pondal no seu famoso himno, o noso himno —que tampouco ten que ser cantado enteiro tódalas veces, (*Risos.*) na miña opinión, pero é un tema opinable; desde logo o himno eu cántoo desde que era un rapaz e téño cantado en circunstancias especialmente interesantes, que non vou recordar—, o que escribiu Eduardo Pondal foi “clan” e non “chan”. Ben, pois eu son da tribo e do clan, non o dubiden. (*A señora García Negro: O cre, exactamente, son da tribo do PP.*)

Moitas gracias. (*Grandes aplausos nos escanos do Grupo Parlamenario Popular de Galicia.*) (*O señor Beiras Torrado estreita a man ó señor presidente da Xunta en funcións e entrégalle os temas prioritarios do programa do Bloque Nacionalista Galego.*)

O señor PRESIDENTE: Moitas gracias, señor Fraga.

Tal e como tiña anunciado antes, a votación farase ás 18:00 horas; é dicir, ás seis.

Ata entón, suspéndese a sesión.

Suspéndese a sesión ás cinco e corenta e cinco minutos da tarde e reiníciase ás seis da tarde.

O señor PRESIDENTE: Imos someter a votación a elección do candidato que foi proposto, de acordo co Regulamento, por esta Presidencia, e que é o deputado don Manuel Fraga Iribarne, para ver se acadá os votos suficientes para ser nomeado presidente da Xunta de Galicia.

Como xa dixeran antes, a votación será pública por chamamento. As súas señorías deberán pronunciarse coas expresións “si”, “non” ou “abstención”. O candidato será elixido se obtén os votos da maioría absoluta na primeira votación.

Para iniciar esta votación imos sacar a sorteo o apelido da deputada ou do deputado polo cal debemos comeza-lo chamamento.

Señor secretario da Cámara, se ten a bondade, saque unha bóla para comprobar por quen temos que empezar.

(O señor secretario, Pedrosa Vicente, saca a sorte o nome do deputado polo que comezará o chamamento.)

Comezaremos polo número 55, que corresponde a dona Laura Seara Sobrado. Por ela comezará o chamamento.

O señor SECRETARIO (Pedrosa Vicente):
Gracias, señor presidente.

Seara Sobrado, Laura: Non.

Sestelo Fernández, Ramón: Si.

Sineiro García, Francisco: Non.

Soneira Tajés, María Soledad: Non.

Suárez Canal, Alfredo: Non.

Sueiro Pastoriza, Alberto: Si.

Tapia Fernández, María Jesús: Si.

Tello León, Xosé Henrique: Non.

Trigo Durán, Francisco: Non.

Varela Sánchez, Ricardo: Non.

Veiga Buxán, Xesús Manuel: Non.

Álvarez Domínguez, Bautista: Non.

Álvarez Montes, Marta: Si.

Amarelo de Castro, Fernando: Si.

Baltar Blanco, José Manuel: Si.

Barreiro Fernández, José Manuel: Si.

Beiras Torrado, Xosé Manuel: Non.

Bueno Berrio-Atergotúa, Marisol: Si.

Caldelas Fernández, María Josefa: Si.

Casares González, Juan Manuel: Si.

Casares Mourinho, Xabier: Non.

Castedo Carballo, Remedios: Si.

Castro García, Roberto: Si.

Cerviño González, Francisco: Non.

Cortizo Nieto, Miguel: Non.

Díaz Díaz, Xosé: Non.

Díaz Vázquez, Manuel: Si.

Fernández Davila, María Olaia: Non.

Fernández Rosende, Jesús María: Si.

Ferreiro Abelleira, Xosé Francisco: Non.

Gago Álvarez, Cástor: Si.

Gallego Calvar, Carmen: Non.

García Negro, María Pilar: Non.

González Laso, Natividad: Non.

González Loroño, Beatriz: Si.

Gutiérrez Fernández, Eduardo: Non.

Juncal Rodríguez, Juan Manuel: Si.

Lobeira Domínguez, Bieito: Non.

López Abella, Susana: Si.

López Díaz, Victoria Eugenia: Si.

López García, Sergio: Si.

López Outeiral, Manuel: Si.

López Pérez, Emilio: Non.

López Vidal, Pablo Xabier: Non.

Louro Goyanes, Antón: Non.

Madarro González, Elisa: Si.

Martín Alonso, María: Si.

Méndez Romeu, José Luis: Non.

Merino Mejuto, Domingos: Non.

Palmou Lorenzo, Xesús: Si.

Pérez Herráiz, Margarita: Non.

Pérez Touriño, Emilio: Non.

Porro Martínez, María Corina: Si.

Pose Mesura, Modesto: Non.

Ramallo Vázquez, María Pilar: Si.

Rego González, Ismael: Non.

Reviejo Ares, Miguel Ángel: Si.

Rodríguez Corcoba, Fernando: Si.

Rodríguez Feixóo, Alberte Xullo: Non.

Rodríguez Fernández, Maximino: Si.

Rodríguez Peña, Xosé Henrique: Non.

Rodríguez Seijas, María Dolores: Si.

Rojó Noguera, Pilar: Si.

Ruíz Rivas, Manuel Santos: Si.

Santalices Vieira, Miguel Angel: Si.

López Besteiro, Manuela: Si.

López Veiga, Henrique César: Si.

Cuíña Crespo, José: Si.

Pita Varela, Jaime Alberto: Si.

Fraga Iribarne, Manuel: Si.

Villarino Santiago, Dolores: Non.

Pedrosa Vicente, Juan: Si.

Álvarez Blanco, Salomé: Non.

Rodríguez Cuervo, Inmaculada: Si.

García Leira, José María: Si.

O señor PRESIDENTE: ¿Algún deputado ou algunha deputada falta por exercer-lo seu dereito de voto? (*Negación.*) Xa que votamos todos, procedemos a face-lo escrutinio.

(Realízase o escrutinio.)

O resultado da votación é o seguinte: votos a favor, 41; votos en contra, 34.

Obtida a maioría absoluta, proclamo elixido presidente da Xunta de Galicia o excelentísimo señor don Manuel Fraga Iribarne.

Da elección darase conta de inmediato á súa Maxestade El-Rei, conforme ó disposto no artigo 18 da Lei reguladora da Xunta.

Levántase a sesión.

(Tódalas deputadas e tódolos deputados do Grupo Parlamentario Popular de Galicia, postos en pé, prorrompen en grandes e prolongados aplausos.)

Levántase a sesión ás seis e sete minutos da tarde.

DIARIO DE SESIÓN DO PARLAMENTO DE GALICIA

Edición e subscricións: Servicio de Publicacións do Parlamento de Galicia.
Hórreo, 63. 15702. Santiago de Compostela. Telf. 981 56 16 00

Impresión e distribución: La Voz de Galicia, S.A.
Concepción Arenal, 11-13. 15006. A Coruña.

Dep. Leg. C-255-1982. ISSN 1133-2735